

1. Düzgün ifadəni seçin:

- √ İqtisadiyyat sektoru – institusional vahidlərin məcmusudur
- Sahə iqtisadiyyatı – xalq təsərrüfatı kompleksinin rəşional idarə olunması haqqında elm
- Sənaye – bazar hakimliyinin mənbələri haqqında elm
- Sahə strukturu – bir cinsli təsərrüfat qrupları
- İstehsalat – sənayeyə daxil olan sahələrin tərkibi

2. Düzgün ifadəni seçin:

- √ Sahə – bir cinsli təsərrüfat qrupları
- Sahə strukturu – institusional vahidlərin məcmusudur
- İqtisadiyyat sektoru – bazar hakimliyinin mənbələri haqqında elm
- İstehsalat – sənayeyə daxil olan sahələrin tərkibi
- Sahə iqtisadiyyatı – təbii resursların insanlar tərəfindən fəal çevrilməsi prosesi

3. Düzgün ifadəni seçin:

- Sahə iqtisadiyyatı – xalq təsərrüfatı kompleksinin rəşional idarə olunması haqqında elm
- İqtisadiyyat sektoru – bazar hakimliyinin mənbələri haqqında elm
- Sahə strukturu – institusional vahidlərin məcmusudur
- Sahə - institusional vahidlərin məcmusudur
- √ İstehsalat - təbii resursların insanlar tərəfindən fəal çevrilməsi prosesi

4. Düzgün ifadəni seçin:

- √ Sahə strukturu – sənayeyə daxil olan sahələrin tərkibi
- İqtisadiyyat – təbii resursların insanlar tərəfindən fəal çevrilməsi prosesi
- İqtisadiyyat sektoru – bazar hakimliyinin mənbələri haqqında elm
- Sahə - institusional vahidlərin məcmusu
- İqtisadiyyat sahəsi – bir cinsli təsərrüfat qrupları

5. Anlayışların daha dardan daha genişə doğru ardıcılığını seçin:

- yarımşahə; sahə; fabrik; sahələrarası kompleks
- fabrik; sahə; yarımşahə; sahələrarası kompleks
- sahələrarası kompleks; sahə; yarımşahə; fabrik
- sahə; sahələrarası kompleks; yarımşahə; fabrik
- √ fabrik; yarımşahə; sahə; sahələrarası kompleks

6. Anlayışların daha genişdən daha doğru ardıcılığını seçin:

- sahə; yarımşahə; sahələrarası kompleks; fabrik
- sahə; sahələrarası kompleks; fabrik; yarımşahə
- yarımşahə; sahələrarası kompleks; fabrik; sahə
- fabrik; yarımşahə; sahə; sahələrarası kompleks
- √ sahələrarası kompleks; sahə; yarımşahə; fabrik

7. Anlayışların daha dardan daha genişə doğru düzgün ardıcılığını seçin:

- √ qida məhsulları; yeyinti sənayesi; emal sənayesi; sənaye; maddi istehsalat sahəsi
- emal sənayesi; maddi istehsalat sahəsi; sənaye; yeyinti sənayesi; qida məhsulları
- qida məhsulları; emal sənayesi; yeyinti sənayesi; maddi istehsalat sahəsi; sənaye
- sənaye; yeyinti sənayesi; qida məhsulları; emal sənayesi; maddi istehsalat sahəsi
- maddi istehsalat sahəsi; sənaye; emal sənayesi; yeyinti sənayesi; qida məhsulları

8. Anlayışların daha genişdən daha doğru düzgün ardıcılığını seçin:

- √ maddi istehsalat sahəsi, sənaye; emal sənayesi; yeyinti sənayesi; qida məhsulları
- sənaye; yeyinti sənayesi; qida məhsulları; emal sənayesi; maddi istehsalat sahəsi
- emal sənayesi; maddi istehsalat sahəsi, sənaye; yeyinti sənayesi; qida məhsulları
- qida məhsulları; emal sənayesi; yeyinti sənayesi; maddi istehsalat sahəsi; sənaye
- yeyinti sənayesi; qida məhsulları; emal sənayesi; maddi istehsalat sahəsi; sənaye

9. 10. «Yeyinti sənayesinin iqtisadiyyatı» kursunun öyrənilməsinin predmetni nə təşkil edir?

- iqtisadiyyatın digər sahələri ilə yeyinti sənayesinin bağlılığının öyrənilməsi
- optimal istehsalat xərclərinin müsbət nəticələrinin əldə olunması şərtləri və amilləri
- √ yeyinti sənayesində obyektiv iqtisadi qanunlarının öyrənilməsi və onların təzahür formaları
- sənaye müəssisələrində maddi və əmək resurslarından rəşional istifadədə ehtiyatların aşkar edilməsi
- yeyinti sənaye sahələrinin yerləşdirilməsinin qanuna uyğunluqlarının öyrənilməsi

10. 9. «Yeyinti sənayesinin iqtisadiyyatı» kursu hansı iqtisadi fənnlə bağlıdır?

- √ müəssisə iqtisadiyyatı
- yeyinti sənaye müəssisələrinin texnologiyası
- yeyinti sənayesinin texnologiyası
- yüngül sənayesinin iqtisadiyyatı
- istehsalın iəşkili

11. 8. Əmək bölgüsünün hansı növləri mövcuddur?

- √ ictimai, şəxsi və fərdi
- ümumi, şəxsi və individual
- ictimai, şəxsi və fərdi yeyinti
- ictimai, ümumi və şəxsi
- ümumi və şəxsi

12. 7. «Yeyinti sənayesinin iqtisadiyyatı» kursunun öyrənilməsinin obyektini nə təşkil edir?

- ictimai iəşə
- yeyinti və yüngü sənaye müəssisələri
- √ yeyinti sənayesi
- sahə
- sənaye

13. 6. Yeyinti sənayesi - bu:

- Sənayenin yarım sahəsidir
- Sənayenin kompleks yarım sahəsidir
- √ Sənayenin kompleks sahəsidir
- İqtisadiyyatın kompleks sahəsidir
- İqtisadiyyatın yarım sahəsidir

14. 5. Kursun öyrənilmə məqsədini nə təşkil edir?

- Texniki – iqtisadi göstəricilərin məcmu və əhəmiyyətinə görə sahənin iqtisadiyyatı haqqında mövcud informasiyanın alınması
- Sahənin fəaliyyət şəraitini və xüsusiyyətini əhəmiyyətli dərəcədə müəyyən edən sənaye iqtisadiyyatının spesifikasiyasının öyrənilməsi
- √ Resurs və təşkilatı xüsusiyyətli ehtiyatların və amillərin aşkar edilməsi əsasında sahənin fəaliyyəti və səmərəliliyinin yüksəldilməsi
- Sənayenin xüsusiyyətləri və onun xalq təsərrüfatı kompleksindəki yerinin öyrənilməsi
- İqtisad elminin və fənninin kateqoriya və qavramaq aparatının möhkəm mənimsənilməsi

15. 4. Kursun tədqiqat obyektini nə təşkil edir?

- √ Yeyinti sənayesi
- İstehsalın təşkili
- Sənaye iqtisadiyyatı
- İqtisadiyyat

- Sahə

16. 3. İqtisadiyyat sahələrinə hansı səviyyədə baxılır?

- √ mezo
- makro
- həm makro, həm də mikro
- meqa
- mikro

17. 2. Aşağıda sadalananlardan hansı iqtisadiyyat sahəsinə aiddir?

- √ Kənd təsərrüfatı
- Elektroenergetika
- Metallurgiya
- Maşınqayırma
- Yeyinti sənayesi

18. 1. Aşağıda sadalananlardan hansı sənaye sahəsinə aiddir?

- √ Yeyinti sənayesi
- Heyvandarlıq
- İlaşə
- ASK
- Kənd təsərrüfatı

19. Sənayenin sahə quruluşuna hansı amil təsir göstərmir?

- √ idarəetmənin sosial-mənəvi metodlarının tətbiqinin genişləndirilməsi
- istehsalın kombinəşdirilməsinin yküsəldilməsi
- istehsalın təmərküzləşmə səviyyəsinin yüksəlməsi
- istehsalın ixtisaslaşmasıdırılmasının dərinləşdirilməsi
- elmi-texniki tərəqqinin sürətinin artması

20. Sənaye sahəsinə daxil olan müəssisələr aşağıdakı şərtlərdən hansına cavab verməlidir?

- √ iş şəraitinin ümumi cəhətlərinə görə fərqlənirlər
- xüsusi peşə-ixtisas tərkibinə malik mü-hən-dis-texniki və fəhlə kadrlara malik olurlar
- oxşar maşınlar sistemi (avadanlıqlarının texnoloji quruluşu ciddi fərqlənməyən) və texnoloji istehsal üsu-lu tətbiq edirlər
- yalnız səhmdar cəmiyyət formasında yaradılırlar
- həmciins xammal və material istehlak etmirlər

21. Sənaye sahəsinə daxil olan müəssisələr aşağıdakı şərtlərdən hansına cavab vermir?

- həmciins xammal və material istehlak edirlər
- oxşar maşınlar sistemi (avadanlıqlarının texnoloji quruluşu ciddi fərqlənməyən) və texnoloji istehsal üsu-lu tətbiq edirlər
- məhsulları eyni iqtisadi təyinat alır
- xüsusi peşə-ixtisas tərkibinə malik mü-hən-dis-texniki və fəhlə kadrlara malik olurlar
- √ iş şəraitinin ümumi cəhətlərinə görə fərqlənir

22. Əmək bölgüsünün hansı formasında sənaye sahələri yaranmışdır?

- √ xüsusi əmək bölgüsü
- texnoloji əmək bölgüsü
- texniki əmək bölgüsü
- fərdi əmək bölgüsü
- ümumi əmək bölgüsü

23. Sənayenin sahə quruluşu nədir?

- sənaye sahələri arasındakı qarşılıqlı istehsal əlaqələrinin həcmi əks etdirən kəmiyyətdir
- sənayeyə daxil olan sahələrin ardıcılığıdır
- sənayenin digər sahələrlə əlaqələrinin əks etdirən göstəricidir
- sənaye sahələri arasındakı qarşılıqlı kooperasiya əlaqələrini əks etdirən göstəricidir
- ✓ sənaye sahələri arasındakı qarşılıqlı istehsal əlaqələrini əks etdirən kəmiyyət nisbətidir

24. Məhsul istehsalına yaxın olan müəssisələrə aiddir:

- yağ ekstraktları zavodları
- ✓ çörək zavodları
- çay yarpaqlarının fermentasiyası üzrə müəssisələr
- ilkin şərəbçilik zavodları
- spirt zavodları

25. Dünyada hansı kompaniya digərlərindən daha çox qənd tədarük edir?

- Nestle
- Suchard
- Unilever
- Mars
- ✓ Coca-Cola

26. Ərzaq kompleksinin istehsal infrastrukturuna daxil deyil:

- ✓ elmi-tədqiqat institutları
- elevator təsərrüfatı
- məhsulun saxlanması
- nəqliyyat və yol təsərrüfatı
- rabitə və informasiya-hesablama xidməti

27. Ərzaq kompleksinin istehsal infrastrukturuna daxil deyil:

- istehsal-texniki təminat sistemi və kənd təsərrüfatı xidməti
- aqronom və veterinar xidmət
- təchizat təşkilatları sistemi
- aqrar istehsal sənaye sahələrinin maddi-texniki bazası
- ✓ əmtəə birjalrı

28. Kənd təsərrüfatı istehsalına daxil deyil:

- heyvandarlıq sahələrinin məcmusu
- meşə təsərrüfatı
- balıq tutma və balıq istehsalı
- ✓ içki istehsalı
- bitkiçilik sahələrinin məcmusu

29. Ərzaq kompleksinin istehsalat infrastrukturuna aşağıdakı sahələr daxil deyil:

- istehlak vasitələri istehsalı
- ✓ sənaye məhsulunun daşınması
- istehsal vasitələri istehsalı
- kənd təsərrüfatı məhsullarının emalı
- kənd təsərrüfatı istehsalatı

30. Aqrısənaye kompleksi alt sistemlərə bölünür:

- maddi və qeyri-maddi
- kənd təsərrüfatlı və yeyinti
- informasiyalı və kommunikasiyalı
- istehsal və qeyri-istehsal

✓ ərzaq və qeyri-ərzaq

31. Sənaye strukturuna təsir etməyən nədir:

- ölkədə texnikanın inkişaf səviyyəsi
- mədəniyyət səviyyəsi və əhəlinin maddi durumu
- elmi-texniki tərəqqi
- ✓ əhəlinin sayı
- dövlətin iqtisadi siyasəti

32. Sənayenin sahə strukturunu xarakterizə etməyən göstəricini seçin:

- sənaye istehsalının ümumi həcmində hər bir sahənin payı
- hər bir sahənin sənayenin sənaye-istehsalat personalının sayında payı
- hasilat və emal sahələri arasında olan nisbət
- ✓ kapital qoyuluşu
- qabaqlama əmsalı

33. 38. Yeyinti sənayesinin inkişaf etdirilməsi zəruriyyəti nədir?

- ✓ bazarın tələblərinə uyğun olaraq yeyinti sənayesində struktur dəyişiklikləri
- sənayenin restrukturizasiyası
- zülallı qidaya keçid
- aqrar-sənaye kompleksi ilə sıx əlaqələrin qurulması
- nəqliyyat xərclərinin azalması

34. 37. Hazırda inkişaf etmiş ölkələrdə istehlak olunan qida məhsulunun tendensiyası necədir?

- ✓ meyvə və tərəvəz istehlakının yüksək olması
- dəniz məhsullarının istehlakının aşağı düşməsi
- şokolad və konditer məmulatlarının istehsalının və istehlakının yüksəldilməsi
- ət məhsullarının istehlakının artması
- yüksək kalorili qidaya keçid

35. 36. Sahə anlayışına hansı xüsusiyyətləri aid etmək olmaz?

- ✓ birgə yerləşdirmə bazaası
- birgə istifadə olunan məhsul
- kadrların professional tərkibi
- istehsal olunan məhsulun ümumi təyinatı
- texnoloji prosesin ümumliyi

36. 35. Yeyinti sənayesinin iqtisadiyyatın hansı sahəsi ilə ənənəvi olaraq sıx əlaqələri mövcuddur?

- ✓ kənd təsərrüfatı
- ticarət
- aqrar-sənaye kompleksi
- ticarət
- ictimai işə

37. İstehsal amili kimi torpağın xüsusiyyəti hansıdır?

- O, ərazi üzrə yenidən bərpa edilə və artırıla bilər
- O, gəlirlilik və istifadə səmərəliliyinə görə differensiallaşdırılmır
- ✓ O, əsasını əmək məsrəfləri təşkil edən dəyərə malik deyil və aşınmır
- Müəyyən bir vaxt keçdikdən sonra o aşınır və ona amortizasiya hesablanır
- O, əmək dəyərinə malikdir və maya dəyərinin formalaşmasında iştirak edir

38. Yeyinti sənayesinin hansı sahəsi özünün yüksək rentabelliliyi ilə fərqlənir və büdcəyaradandır?

- Çörəkbişirmə
- Unüyütmə - yarma
- Konservlər
- Makaron
- ✓ Qənnadı

39. Yeyinti sənayesi nədir?

- ✓ Kənd təsərrüfatı xammalını emal edən, yeyinti və ləziz məhsullar istehsal edən sənayenin kompleks sahəsidir
- Təbii resursları hasil edən və əsasən kənd təsərrüfatı xammalından yeyinti məhsulları istehsalını yerinə yetirən sənaye sahəsidir
- Kənd təsərrüfatı xammalını emal edən, yeyinti və ləziz məhsullar istehsal edən sənaye sahələrinin məcmusudur
- İctimai əmək bölgüsü nəticəsində bir – birilə əlaqədar olan və kənd təsərrüfatı xammalından alınan yeyinti məhsulları və istehsal vasitələri ilə təmin edən iqtisadiyyatın sahələrinin məcmusudur
- Kənd təsərrüfatı xammalını emal edən, yeyinti və ləziz məhsullar istehsal edən sənayenin yarım sahəsidir

40. Dövlətin material ehtiyatlarının formalaşmasında hansı sahə əhəmiyyətli rol oynayır?

- ✓ Ət və süd
- Çörəkbişirmə
- Qənd – rafinad
- Makaron
- Unüyütmə - yarma

41. Yeyinti sənayesinin hansı sahəsi kənd təsərrüfatı ilə daha sıx əlaqədardır?

- Qənnadı
- Qənd – rafinad
- çörəkbişirmə
- ✓ Ət və süd
- makaron

42. Hansı sahənin müəssisələri 600 addan çox məhsul istehsal edir?

- Balıq
- Unüyütmə - yarma
- Çörəkbişirmə
- ✓ Ət və süd
- Təmli yeyinti

43. İnkişaf etmiş ölkələrdə adambaşına düşən hansı məhsul müntəzəm olaraq artır?

- ✓ Balıq
- Ət konservləri
- Yumurta
- Kərə yağı
- Şəkər

44. İnkişaf etmiş ölkələrdə adambaşına düşən hansı məhsul müntəzəm olaraq azalır?

- ✓ Şəkər
- Tərəvəz
- Meyvə
- Balıq
- Bitki yağı

45. Yeyinti sənayesi aiddir?

- Sənayeyə
- Kənd təsərrüfatına
- Sənaye, kənd təsərrüfatı və ASK – ya eyni zamanda

- ASK – ya
- √ Sənayeyə və ASK – ya eyni zamanda

46. Aşağıda sadalananlardan hansı sənayenin kompleks sahəsinə aiddir?

- √ Yeyinti
- Toxuculuq
- Mebel
- Neft maşınqayırma
- Təmli yeyinti

47. Kənd təsərrüfatı istehsalının ən başlıca amilini nə təşkil edir?

- İşçi qüvvəsi
- İstehsal vasitələri
- İstehsalın yerləşdirilməsi
- Investisiya
- √ Torpaq

48. Aqrar – sənaye kompleksini istehsal vasitələrilə hansı sahə təmin edir?

- √ Yeyinti və ərzaq maşınqayırması
- Cihazqayırma
- Hesablama texnikası istehsalı
- Yeyinti sənayesi
- Yeyinti metallurjiyası

49. Yeyinti sənayesi iqtisadiyyatın hansı sahəsi ilə daha sıx əlaqədardır?

- √ Kənd təsərrüfatı
- Ticarət
- Rabitə
- Nəqliyyat
- Tikinti

50. Yeyinti sənayesi bilavasitə hansı amildən asılıdır?

- Sosial amildən
- Siyasi amildən
- √ Coğrafi amildən
- Elmi – texniki tərəqqi amilindən
- İqtisadi amildən

51. Yeyinti sənayesinin hansı sahəsi həm hasilata, həm də emala aiddir?

- Ət
- Tütün
- Qənd-rafınad
- Süd
- √ Duz

52. Yeyinti sənayesi əmək bölgüsünün hansı mərhələsində formalaşmışdır?

- √ Şəxsi
- İctimai
- Fərdi
- Ümumi
- Ümumi və şəxsi

53. Xalq təsərrüfatının iri sahələri əmək bölgüsünün hansı mərhələsində formalaşır?

- √ Ümumi
- Şəxsi
- Ümumi və şəxsi
- İctimai
- Fərdi

54. Əmək bölgüsünün növləri:

- ümumi, şəxsi, fərdi və ictimai
- ictimai, şəxsi, fərdi
- ictimai və şəxsi
- √ ümumi, şəxsi, fərdi
- şəxsi və fərdi

55. Yeyinti sənayesi hansı üç əsas inqredientdən asılıdır?

- ət, balıq, yumurta
- ət, çörək, meyvə
- çörək, ət, süd
- su, qənd, un
- √ duz, qənd, piy

56. 68. Yeyinti sənayesinin texniki-iqtisadi məxsusluğuna nə aid etmək olar?

- ticarət ilə sıx əlaqə
- istehlak olunan bir komponentli xammal
- √ texnoloji, əsasən bioximik proseslərin müşahidə olunması
- əsasən sənaye təmayüllü xammal
- istehlak olunan əksər qida məhsullarının individual xarakter daşması

57. 67. Qeyd olunanlardan hansı yeyinti sənayesinin ən iri sahə qruplarını təşkil edir?

- buğda
- √ təmli yem
- şəkər
- yağ-piy
- spirt

58. 66. Hansı sahə 600 addan çox məhsul istehsal edir?

- alkoqolsuz içki istehsalı
- √ ət
- süd
- konserv
- yağ-piy

59. 65. Hansı əlamətlərə görə sahələri "A" və "B" qruplara bölmək olar?

- √ istehsal olunan məhsulun iqtisadi təyinatı
- əmək alətlərinə təsir növü
- hazır məhsulun xüsusiyyəti
- istehlak olunan məhsul növləri
- məhsul emalı

60. Çörəkbişirmə sahəsinin xüsusiyyəti nədən ibarətdir?

- çörək istehsalı ərazi üzrə yerləşdirmədən asılı deyil; istehsalçılar azad surətdə yerli bazardan kənara çıxıb bilirlər; sahədə qiymətin dövlət tərəfindən yüksək səviyyədə tənzimlənməsi qeyd olunur

- çörək istehsalı ərazi əlamətinə görə məhdudlaşdırılır; istehsalçılar azad surətdə yerli bazardan kənara çıxma bilirlər; sahədə qiymətin dövlət tənzimlənməsinin yüksək səviyyədə olması qeyd olunur.
- çörək istehsalının ərazi əlamətinə görə məhdudlaşdırılması; istehsalçıların yerli bazara istiqamətlənməsi; sahədə qiymətin yaranması prosesinə dövlət qarışdır
- ✓ çörək istehsalının ərazi əlamətinə görə məhdudlaşdırılması; istehsalçıların yerli bazara istiqamətlənməsi; sahədə qiymətin dövlət tənzimlənməsi yüksək dərəcədə özünü göstərir
- çörək istehsalı ərazi üzrə yerləşdirmədən asılı deyil; istehsalçılar azad surətdə yerli bazardan kənara çıxma bilirlər; sahədə qiymətin əmələ gəlməsinə dövlət qarışdır

61. Aşağıda sadalananlardan hansı unüyütmə - yarma sahəsinin xüsusiyyətidir?

- Kiçik və orta müəssisələrdə istehsal güclərinin təmər küzləşmə səviyyəsinin aşağı olması və müxtəlif mülkiyyət formalı iri müəssisələrin çox olması
- İstehsal güclərinin kiçik və iri müəssisələrdə təmər küzləşmə səviyyəsinin yüksək olması və iri şəxsi mülkiyyət müəssisələrinin çox olması
- ✓ İstehsal güclərinin iri müəssisələrdə təmər küzləşmə səviyyəsinin yüksək olması və müxtəlif mülkiyyət formalı kiçik müəssisələrin çox olması
- İri müəssisələrdə istehsal güclərinin təmər küzləşmə səviyyəsinin aşağı olması və müxtəlif mülkiyyət formalı kiçik müəssisələrin sayının çox olması
- İri müəssisələrdə istehsal güclərinin təmər küzləşmə səviyyəsi və çoxsayı dövlət müəssisələrinin olması

62. Yeyinti sənayesini necə səciyyələndirmək olar?

- ✓ Sənaye məhsulunun ümumi həcmində nisbətən yüksək xüsusi çəkiyə, məşğuluqda və əsas istehsal fondlarının dəyərində isə yüksək olmayan xüsusi çəkiyə malikdir
- Sənaye məhsulunun ümumi həcmində nisbətən yüksək xüsusi çəkiyə malikdir, məşğulluqda aşağı səviyyəyə, əsas istehsal fondlarının dəyərində isə yüksək səviyyəyə malikdir.
- Sənaye məhsulunun ümumi həcmində nisbətən yüksək, məşğulluqda və əsas istehsal fondlarının dəyərində isə aşağı xüsusi çəkiyə malikdir
- Sənaye məhsulunun ümumi həcmində nisbətən aşağı səviyyəyə malikdir, əsas istehsal fondlarının dəyərində nisbətən aşağı səviyyəyə malikdir
- Sənaye məhsulunun ümumi həcmində nisbətən yüksək xüsusi çəkiyə malikdir, məşğul olanları yüksək səviyyəlidir, əsas istehsal fondlarının dəyərində yüksək səviyyəyə malikdir

63. Aşağıdakı təsdiqini tapmış fikirlərdən hansı düzdür?

- Yeyinti sənaye müəssisələri dünya sənayesində ən çoxsaylı müəssisələr sırasına düşür, özündə yalnız kiçik müəssisələri birləşdirir, əksər yeyinti sənaye müəssisələri öz xərclərini qısa bir vaxtda çıxarır
- Yeyinti sənaye müəssisələri dünya sənayesinin ən çoxsaylı müəssisələri sırasına aiddir; özündə transmilli korporasiyaları birləşdirir; yeyinti sənaye müəssisələrinin əksəriyyəti xərclərini uzun müddətdə çıxarır
- Yeyinti sənaye müəssisələri dünya sənayesində ən çoxsaylı müəssisələrə malikdir; özündə ancaq kiçik müəssisələri birləşdirir; yeyinti sənaye müəssisələrinin əksəriyyəti xərclərini qısa bir vaxtda çıxarır
- Yeyinti sənaye müəssisələri dünya sənayesinin ən çoxsaylı müəssisələri sırasına aid deyil; özündə həm kiçik müəssisələri, həm də transmilli korporasiyaları birləşdirir
- ✓ Yeyinti sənaye müəssisələri dünya sənayesinin ən çoxsaylı müəssisələrdir. O, özündə həm çox böyük olmayan, həm də transmilli korporasiyaları birləşdirir; əksər yeyinti sənaye müəssisələri qısa bir vaxtda öz xərclərini çıxarır

64. Aşağıdakı təsdiqini tapmış fikirlərdən hansı düzdür?

- Yeyinti sənaye müəssisələri ancaq kiçik istehsal müəssisələri kimi təqdim olunur
- Yeyinti sənaye müəssisələrinin yerləşdirilməsi xammal bazasının olub-olmamasından asılı deyil
- Yeyinti sənaye müəssisələri nisbətən yüksək olmayan səmərəlilik səviyyəsi ilə səciyyələnir
- ✓ Yeyinti sənaye müəssisələri dünya sənayesində ən çox sayda malikdir
- Əksər yeyinti sənaye müəssisələri uzun bir müddət ərzində öz xərclərini ödəyir

65. İqtisadiyyatın sahə quruluşu nə deməkdir?

- ✓ İqtisadiyyatda əmək vasitələrinin ümumi dəyərində sahənin əsas istehsal fondlarının dəyərində, konkret bir sahədə çalışanların xüsusi çəkisi ilə, ümumi daxili məhsul istehsalındakı payları ilə ifadə olunan yeyinti sənayesinin ayrı-ayrı sahələri arasındakı nisbət
- Ümumi daxili məhsulda, məşğul olanların xüsusi çəkisində, əsas istehsal fondlarının dəyərində xüsusi çəkiyə malik olan yeyinti sənaye sahələri arasındakı nisbət
- Sahənin əsas istehsal fondlarının dəyəri ilə ifadə olunan ayrı-ayrı sahələr arasında nisbət
- Əmək qabiliyyətli əhəlinin ümumi sayında konkret bir sahədə məşğul olanların xüsusi çəkisi ilə ifadə olunan ayrı-ayrı sahələr arasındakı nisbət
- İqtisadiyyatda əmək vasitələrinin ümumi dəyərindəki istehsal olunan ümumi daxili məhsulda öz əksini tapan onun ayrı-ayrı sahələrinin arasındakı qarşılıqlı nisbət

66. Yeyinti sənayesinin hansı sahəsi tərkibinə görə ən mürəkkəb hesab olunur?

- ✓ tamlı yeyinti
- unüyütmə-yarma
- balıq
- kombinəlaşdırılmış yem
- ət və süd

67. Yeyinti sənayesinin hansı sahəsi yarım sahələrə malik deyil?

- ✓ balıq
- ət və süd
- unüyütmə-yarma
- kombinəlaşdırılmış yem
- tamlı yeyinti

68. Unüyütmə və yarma zavodları:

- ✓ Texnoloji proseslərin yüksək səviyyədə avtomatlaşdırılması ilə fərqlənir
- Onlarda əl əməyi üstünlük təşkil edir
- Tamamilə mexanikləşdirilib
- Müəyyən qədər avtomatlaşdırılıb
- Müəyyən qədər mexanikləşdirilib

69. Yeyinti sənayesinin ən iri və yetkin sahələrindən biri:

- ✓ Unüyütmə-yarma
- Qənnadı
- Spirt
- Duz istehsalı
- Piy istehsalı

70. Xammalın emal növlərinə görə yeyinti sənaye sahələri hansı qruplara bölünür?

- Bitki və heyvan mənşəli kənd təsərrüfatı xammalını hasil və emal edən; kənd təsərrüfatına aid olmayan xammalı hasil və emal edən
- Bitki və heyvan mənşəli kənd təsərrüfatı xammalını emal edən
- Bitki və heyvan mənşəli kənd təsərrüfatı xammalını hasil və emal edən
- Həm bitki və heyvan mənşəli kənd təsərrüfatı xammalı kimi, həm də kənd təsərrüfatına aid olmayan xammalı emal edən
- ✓ Bitki və heyvan mənşəli kənd təsərrüfatı xammalı emal edən; kənd təsərrüfatına aid olmayan xammalın hasilatı və emalı

71. Yeyinti sənayesinin hansı sahəsi biokimyəvi, mikrobioloji və kimyəvi proseslər üstünlük təşkil edən sahələrə aiddir?

- ✓ Piy istehsalı
- Qənnadı
- Unüyütmə
- Makaron
- Qənd – rafinad

72. Yeyinti sənayenin əmtəəlik məhsulunda “A” qrupu ilə “B” qrupu arasındakı nisbət necədir?

- ✓ $1/3$ və $2/3$
- $1/4$ və $3/4$
- $2/3$ və $1/3$
- $1/5$ və $4/5$
- $1/2$ və $1/2$

73. Yeyinti sənaye sahələri nə istehsal edir?

- ✓ Həm istehsal vasitələri, həm də istehlak alətləri

- Əmək alətləri
- İstehlak alətləri
- Həm əmək vasitələri, həm də əmək alətləri
- İstehsal vasitələri

74. Yeyinti sənayesində əsas ərzaq istehsalına nə aiddir?

- √ Un məmulatlarının hazırlanması
- Balıq ovu
- Məhsul yığıcı
- Duz hasilatı
- Heyvanların kəsilməsi

75. Yeyinti sənayesində ilkin baza istehsalına nə aiddir?

- √ Heyvanların kəsilməsi
- Çörəkbişirmə
- Şərabın doldurulması
- Konservlərin hazırlanması
- Ət istehsalı

76. Yeyinti sənayesinin hansı məhsulu sonrakı emal üçün xalq təsərrüfatının başqa sahəsinin müəssisələrinə göndərilir?

- √ spirt
- yağ
- ət
- süd
- şəkər

77. Yeyinti sənayesinin hansı məhsulu sonrakı sənaye emalı üçün yeyinti sənayesinin öz müəssisəsinə göndərilir?

- √ Şəkər
- Duz
- Nişasta
- Kombinəlaşdırılmış yem
- Spirt

78. Yeyinti sənayesinə neçə ixtisaslaşdırılmış sahələr daxildir?

- √ 40 – a yaxın
- 30 – a yaxın
- 50 – ə yaxın
- 60 – a yaxın
- 20 – ə yaxın

79. Sənaye sahələrini necə səciyyələndirmək olar?

- √ İstehsal olunan məhsulun ümumi təyinatı, istifadə olunan xammal, texnoloji proseslər və kadrların professional tərkibi ilə səciyyələnən müəssisələrin cəmi kimi
- İstehsalın inkişaf səviyyəsi, texnoloji proseslər, istehsal edilən məhsulun ümumiliyi ilə səciyyələnən müəssisələrin cəmi kimi
- İstehsal olunan məhsulun ümumi təyinatı, istifadə olunan xammalla, təbii və coğrafi şərait, kadrların professional tərkibi ilə səciyyələnən müəssisələrin cəmi kimi
- İstifadə olunan xammalın ümumilliyi, texnoloji proseslər, kadrların professional tərkibi və ictimai əməyin ərazi bölgüsü ilə səciyyələnən müəssisələrin cəmi kimi
- İstehsal olunan məhsulun ümumi təyinatı, istifadə etdikləri xammalla, texnoloji proseslərin və əhalinin istehsal vərdişləri ilə səciyyələnən müəssisələrin cəmi kimi

80. Parfümeriya-kosmetika sahəsi yeyinti sənayesinin hansı sahələri qrupuna daxildir?

- √ tamlı yeyinti
- unüyütmə-yarma

- balıq
- kombinəlaşdırılmış yem
- ət və süd

81. Əhalini əsas ərzaq məhsulları ilə təmin edən sahələr:

- √ çörəkbişirmə
- balıq
- unüyütmə - yarma
- spirt
- tamlı yeyinti

82. Yeyinti sənayesinin mövsümi sahələrinə aiddir?

- √ Şəkər çuğunduru
- Spirt
- Ət və süd
- Makaron
- Piy

83. Unüyütmə kombinatları müəssisələrin yerləşməsi prinsipi əsasında inşa olunur:

- kimya zavodlarının yaxınlığında
- √ həm xammal istehsalı yerlərində, həm də məhsul istehlakı yerlərində
- yalnız xammal istehsalı yerlərində
- artıq əmək ehtiyatları rayonlarında
- yalnız məhsul istehlakı yerlərində

84. Hansı müəssisələr həm xammal istehsal olunan yerlərdə, həm də məhsul istehlakı yerlərində yerləşə bilər?

- orta şarabçılıq zavodları
- √ unüyütmə müəssisələri
- qənd-rafinad zavodları
- çay qablaşdırma
- ilkin süd emalı zavodları

85. Hansı müəssisələr həm xammal istehsal olunan yerlərdə, həm də məhsul istehlakı yerlərində yerləşə bilər?

- √ konserv zavodları
- qənnadı fabrikləri
- orta şarabçılıq zavodları
- yağ ekstraktları zavodları
- ilkin süd emalı zavodları

86. Hansı müəssisələr həm xammal istehsal olunan yerlərdə, həm də məhsul istehlakı yerlərində yerləşə bilər?

- tütün fabrikləri
- alkoqolsuz pivə zavodları
- qənnadı fabrikləri
- √ yarma müəssisələri
- çörək zavodları

87. Xammala yaxın olan müəssisələrə aiddir:

- makaron fabrikləri
- qənnadı fabrikləri
- √ spirt zavodları
- çay qablaşdırma fabrikləri
- alkoqolsuz pivə zavodları

88. Xammala yaxın olan müəssisələrə aiddir:

- ✓ çay yarpaqlarının fermentasiyası üzrə müəssisələr
- makaron fabrikləri
- alkoqolsuz pivə zavodları
- orta şərəbçilik zavodları
- qənd-rafinad zavodları

89. Xammala yaxın olan müəssisələrə aiddir:

- qənd-rafinad zavodları
- makaron fabrikləri
- alkoqolsuz pivə zavodları
- çörək zavodları
- ✓ ilkin süd emalı zavodları

90. Məhsul istehsalına yaxın olan müəssisələrə aiddir:

- qənd-şəkər zavodları
- ilkin süd emalı zavodları
- ilkin şərəbçilik zavodları
- ✓ çay qablaşdırma fabrikləri
- yağ ekstraktları zavodları

91. Məhsul istehsalına yaxın olan müəssisələrə aiddir:

- ilkin şərəbçilik zavodları
- ✓ qənnadı fabriki
- qənd-şəkər zavodları
- yağ ekstraktları zavodları
- spirt zavodları

92. Hansı göstərici istehsalın yerləşdirilməsinin səmərəliliyinin qiymətləndirilməsini xarakterizə etmir?

- nəzərdə tutulan xərclər
- ✓ qabaqlama əmsalı
- kapital qoyuluşu
- məhsulun təminat səviyyəsi
- məhsulun maya dəyəri

93. 94. Süd məhsullarını istehsal edən müəssisələrin yerləşdirilməsi xüsusiyyətləri nədədir?

- sıx əhali olan məntəqələrdən uzaq
- ferma və otlaqlara yaxın yerləşdirilməsi
- ✓ əsasən B istehlak məntəqəsində yerləşdirilməsi
- uşaq təşkilatlarına yaxın yerləşdirilməsi
- xammal mənbələri olan rayonlara yaxın

94. 93. Hazır yeyinti məhsullarının istehsalında əlavə istehsal gücü necə müəyyən edilir?

- ✓ məhsul istehsalının əlavə həcmnin müəssisənin iş vaxtına nisbətinin fəaclərdən istifadə əmsalına hasili
- müəssisənin iş vaxtının məcmusu və əlavə xammal həcminə hasili
- xammalın əlavə həcmnin onun optimal emal dövrünə nisbətinin fəaclərdən istifadə əmsalına hasili
- müəssisənin iş vaxtı ilə və məhsulun əlavə istehsal həcmi arasında olan fərqlin fəaclərdən istifadə əmsalına hasili
- müəssisənin iş vaxtının əlavə məhsul həcminə nisbəti və onun istifadə gücü əmsalına xasili

95. 92. Yeyinti sənayesinin hansı sahəsi məhsul istehlakını həyata keçirir?

- ✓ un emalı
- balıq

- çay
- çuğundur-şəkər
- spirt

96. Yeyinti sənaye sahələrinin hansı xüsusiyyəti onların yerləşdirilməsinə təsir edir?

- √ bir çox xammal növlərinin mövsümi xüsusiyyəti, bəzi xammalın və hazır yeyinti məhsullarının daşınılmaz olması, bir çox yeyinti məhsullarının istehlakının hər yerdə və kütləvi istehlakı
- xammalın bir çoxunun mövsümi xüsusiyyəti, ayrı – ayrı xammal resurslarının daşınılmaz olması, məhsulun maya dəyərində nəqliyyat xərclərinin xüsusi çəkisinin aşağı olması
- əksər yeyinti məhsullarının istehlakının mövsümi xüsusiyyəti, xammalın emalının tərkibinin bir komponentli olması, məhsulun maya dəyərində nəqliyyat xərclərinin yüksək xüsusi çəkisi
- xammal emalının tərkibinin çox komponentli olması, ayrı – ayrı xammal resurslarının daşınılmaması, yeyinti məhsullarının dəyərində və maya dəyərində daşınma xərclərinin aşağı paya malik olması
- çoxnövlü xammalın mövsümi xüsusiyyəti, xammalın emalının bir tərkibli olması, maya dəyərində və yeyinti məhsullarının maya dəyərində nəqliyyat xərclərinin azlığı

97. Aşağıda verilən fikirlərin hansı düzdür?

- √ taxılın üyüdülməsi zamanı alınan undan başqa əlavə məhsul və tullantılar konservləşdirilmiş yemlər üçün çox qiymətli məhsullardır
- çörəkbişirmə müəssisələri əsasən xammal mənbəyi olan rayonlara meyli olurlar
- unüyütmə müəssisələrində alınan əlavə məhsul və tullantılardan ikinci məhsulun alınmasında istifadə olunur
- unüyütmə zavodlarının hazır məhsullarının böyük bir hissəsi məhsulun keyfiyyətinə zərər vermədən xüsusi nəqliyyatla daşınır
- çörəyin saxlanma müddətində məhdudiyət yoxdur, ona görə də onun uzunmüddətli ehtiyatı saxlanılır

98. Süd istehsalının xüsusiyyətləri nədən ibarətdir?

- onun həm istehlak rayonlarına yaxınlığı, həm də xammal zonasına yaxın olması, həmçinin hazır məhsulun saxlanma müddətinin çox qısa olması
- xammal zonalarına meyli olması və hazır məhsulun saxlanma müddətinin uzun olması
- istehlak rayonlarına meyli olması və məhsulun saxlanma müddətinin qısa olması
- istehlak rayonlarına meyli olması və məhsulun saxlanma müddətinin uzun olması
- √ xammal zonasına meyli olması və hazır məhsulun saxlanma müddətinin qısa olması

99. Aşağıda verilən fikirlərin hansı düzdür?

- dəyirmanlar və yarma zavodları əsasən məhsulun istehlakı yerlərində yerləşdirilir
- dəyirmanlar və yarma zavodları əsasən yarma bitkiləri becərilən rayonlarda yerləşdirilir
- √ dəyirmanlar əsasən məhsulun istehlak olunduğu yerdə, yarma zavodları isə yarma becərilən rayonlarda yerləşdirilir
- dəyirmanların və yarma zavodlarının yerləşdirilməsi yarma bitkilərinin becəriləndiyi və məhsulun istehlakı rayonlarından asılı deyil
- dəyirmanlar əsasən yarma bitkiləri becərilən rayonlarda, yarma zavodları isə məhsulun istehlakı yerlərində yerləşdirilir

100. Hansı süd məhsulları müəssisələri istehlak məntəqələrində yerləşdirilir?

- √ qatıq və yoqurt istehsal edən
- kəsmik və xama istehsal edən
- süd-konservlər
- pendir istehsalı
- yağ – pendir

101. Saxlanması uzunmüddətli olan ət məhsulları müəssisələri harada yerləşdirilir?

- √ həm iri yaşayış məntəqələrində, həm də xammal zonasında
- iri yaşayış məntəqələrində
- dağlıq regionlarda
- kənd yerlərində
- xammal zonasında

102. Saxlanma müddəti məhdud olan ət məhsulları sənaye müəssisələri harada yerləşdirilir?

- √ iri yaşayış məntəqələrində

- dağlıq regionlarda
- kənd yerlərində
- həm iri yaşayış məntəqələrində, həm də xammal zonasında
- xammal zonasında

103. Ət və süd sənayesinin yerləşdirilməsi xüsusiyyətinə nə təsir göstərir?

- su ehtiyatlarının olması
- xammalın daima olması
- sosial infrastrukturun olması
- regionda əmək ehtiyatlarının çoxluğu
- ✓ maldarlıq təsərrüfatının yerləşdiyi yer

104. Hansı müəssisələr ət, süd və quşçuluğun yüksək inkişaf etdiyi rayonlarda yerləşdirilir?

- yağ istehsalı
- süd- konserv
- tamlı- yeyinti
- pendir istehsalı
- ✓ kombinə edilmiş yem istehsalı

105. Hansı sahənin müəssisələri iri istehlak məntəqələrində yerləşdirilir?

- ✓ çörəkbişirmə
- tütün
- duz istehsalı
- kombinə edilmiş yem
- çuğundur - şəkər

106. Hansı sahənin yerləşdirilməsi elmi – iqtisadi əsaslandırılmadan asılı olmayaraq məhdudlaşdırılmalıdır?

- ✓ tütün istehsalı, çay və sitrus məhsulları istehsalı
- tütün istehsalı və alkoqolsuz içkilər sənayesi
- liker – araq və yarma müəssisələri
- duz və qənd – rafinad sənaye müəssisələri
- unüyütmə, ət və süd sənaye müəssisələri

107. Hansı müəssisələr hər bir vilayətdə və uzaq əyalətlərdə mütləq yerləşdirilməlidir?

- 0.0
- pivəbişirmə və balıq məhsulları sənaye müəssisələri
- ✓ unüyütmə, ət və süd sənaye müəssisələri
- tütün istehsalı və alkoqolsuz içkilər sənayesi
- 0.0

108. Hansı müəssisədə ilkin xammalın çəkisi hazır məhsulun çəkisi ilə müqayisə edilə bilər?

- ✓ qənd – rafinad
- liker – araq
- yağ – pendir
- pivəbişirmə
- şəkər çuğunduru

109. Hansı müəssisələrdə hazır məhsulun çəkisi ilkin xammalın çəkisini əhəmiyyətli dərəcədə üstələyir?

- ✓ pivəbişirmə
- yağ – pendir istehsalı
- makaron istehsalı
- qənd – rafinad
- şəkər çuğunduru

110. Hansı müəssisə hazırladığı hazır məhsulun çəkisindən bir neçə dəfə artıq olan xammaldan istifadə edir?

- makaron istehsal edən
- liker – araq
- √ şəkər çuğunduru
- qənd – rafinad
- pivəbişirmə

111. Yeyinti sənaye sahələrinin yerləşdirilməsinin xüsusiyyətinə nə aiddir?

- İqtisadiyyatın sahə quruluşu nə deməkdir?
- Çoxsaylı xammal növlərinin daşınılmasının mümkünlüyü
- √ unüyütmə-yarma
- balıq
- kombinəlaşdırılmış yem

112. Hansı müəssisə hər bir şəhərdə yerləşdirilməlidir?

- kombinəlaşdırılmış yem
- Yeyinti sənayesinin hansı sahəsi tərkibinə görə ən mürəkkəb hesab olunur?
- √ çörəkbişirmə və alkoqolsuz içkilər sənaye müəssisələri
- pivəbişirmə və balıq məhsulları istehsalı sənaye müəssisələri
- unüyütmə, şəkər çuğunduru sənaye müəssisələri

113. Hansı müəssisələr istehlak rayonlarına sövq edir?

- √ Qənd – rafinad
- Balıq
- Şərab emalı müəssisələri
- Şəkər çuğunduru
- Konservlər

114. Yeyinti sənayesinin hansı müəssisələri xammal mənbəyi olan rayonlara sövq edir?

- √ konserv
- çörəkbişirmə
- qənd-rafinad istehsalı
- alkoqolsuz içkilər
- liker-araq istehsalı

115. Hansı sahə işçi qüvvəsinin təmərküzləşmə səviyyəsi yüksək olan rayonlara sövq edir?

- √ Əməktutumlu
- Kapitaltutumlu
- Fondtutumlu
- 0.0
- Materialtutumlu

116. Yeyinti sənayesi, bu:

- √ materialtutumlu sahədir
- kapitaltutumlu sahədir
- fondtutumlu sahədir
- enerjitutumlu sahədir
- əməktutumlu sahədir

117. Əsas fondların qiymətləndirmə üsulları hansılardır?

- işləmə müddəti və satış dəyərində görə

- ilkin dəyərinə və təzələnmə əmsalına görə
- ✓ ilkin və bərpa dəyərinə görə
- qalıq və satış dəyərinə görə
- köhnəlmə və amortizasiya dəyərinə görə

118. Aşağıda göstərilən istehsal vasitələrindən hansı əsas fond deyil?

- nəqliyyat vasitəsi
- ✓ məmulat
- qurğu
- dəzgah
- bina

119. İstehsalın əsas fondu nədir?

- yalnız bir istehsal tsiklində iştirak edib, öz dəyərini yaradılan məhsulun üzərinə hissə-hissə keçirən və öz natural formasını dəyişən istehsal fondu
- öz formasını istehsal prosesində dəyişəcək hazır məhsula çevrilən material qiymətliləridir
- yalnız bir istehsal tsiklində iştirak edib, öz dəyərini yaradılan məhsulun üzərinə tamamilə keçirən və öz natural formasını dəyişən istehsal fondu
- istehsal prosesinə uzun müddət xidmət edən, natural formasını dəyişmədən öz dəyərini istehsal edilən məhsulun üzərinə bir il ərzində tamamilə keçirən əmək vasitələri və predmetləridir
- ✓ istehsal prosesinə uzun müddət xidmət edən, natural formasını dəyişmədən öz dəyərini istehsal edilən məhsulun üzərinə hissə-hissə keçirən istehsal fondu

120. İstehsal əsas fondu köhnəlmə əmsalı necə müəyyən edilir?

- köhnəlmə məbləğinin istehsal əsas fondu qalıq dəyərinə nisbəti kimi
- ✓ köhnəlmə məbləğinin istehsal əsas fondu qalıq dəyərinə nisbəti kimi
- istehsal əsas fondu qalıq dəyərinin əsas fondu köhnəlmə əmsalına nisbəti kimi
- köhnəlmə məbləğinin istehsal əsas fondu qalıq dəyərinə nisbəti kimi
- istehsal əsas fondu qalıq dəyərinin köhnəlmə məbləğinə nisbəti kimi

121. Proqram nədir?

- ✓ dövlət və təsərrüfat subyektləri tərəfindən müəyyən dövr ərzində icrası nəzərdə tutulan təsərrüfat tədbirləri üzrə məqsəd və vəzifələrin məcmusudur
- elmi cəhətdən formalaşdırılan biliklər sistemi və habelə ictimai həyatın bütün sahələrinin şüurlu nizamlanmasına yönəldilmiş fəaliyyət növüdür
- strateji məqsədlərə nail olmaq üçün qarşıya qoyulan vəzifələrin yerinə yetirilməsinə dair elmi cəhətdən əsaslandırılmış təsəvvür, mülahizə və tövsiyələrin məcmusudur
- məqsədlərin müəyyən edilməsi, problemin təhlili, proqnozlaşdırma, alternativ variantların müəyyən olunması, qəbul edilmiş qərarların qiymətləndirilməsi, investisiya qoyuluşlarının həyata keçirilməsi mərhələlərini əhatə edən fəaliyyət növüdür
- proqramda öz əksini tapan tədbirlərin rəvan, bir qaydada realizə olunması məqsədilə həyata keçirilməsi nəzərdə tutulan konkret və kompleks tədbirlər sistemidir

122. Plan nədir?

- müəssisənin inkişafı üçün zəruri olan sənədlərin məcmusudur
- dövlət və təsərrüfat subyektləri tərəfindən müəyyən dövr ərzində icrası nəzərdə tutulan təsərrüfat tədbirləri üzrə məqsəd və vəzifələrin, icra sənədlərinin məcmusudur
- uzun müddət üçün müəyyən edilmiş, rəqabət üstünlüklərinin və səmərəliliyin artırılması əsasında stabil iqtisadi göstəricilərə və bu göstəricilərin artımına nail olmağa imkan verən istiqamətlərin, fəaliyyət qaydaları və normalarının, idarəetmə funksiyalarının məcmusudur
- ✓ məqsədi, məzmunu, həcmi, metodları, ardıcılığı, icra olunma vaxtı göstərilməklə müəyyən bir dövr üçün yerinə yetirilməsi nəzərdə tutulan iş və tapşırıqların məcmusunu özündə əks etdirən sənəddir
- perspektiv dövr üçün iqtisadi inkişaf və sosial tərəqqinin əsas problemlərinin həlli yollarına, strateji məqsədlərə nail olmaq üçün qarşıya qoyulan vəzifələrin yerinə yetirilməsinə dair elmi cəhətdən əsaslandırılmış təsəvvür, mülahizə və tövsiyələrin məcmusudur

123. Müəssisənin istehsal gücünün ekstensiv istifadə əmsalına nə aid deyil?

- növbəlilik əmsalının artımı
- daxili növbə üzrə dayanmaların ixtisarı
- ✓ aparatların tutumunun istifadə dərəcəsinin artımı

- aparıcı avadanlığın təmir müddətinin ixtisarı
- mövsümi istehsalın zəifləməsi

124. Onun istifadəsinə təsir edən hansı amil digərlərindən fərqli olaraq istehsal gücünə təsir edir?

- aparıcı avadanlığın texniki vəziyyəti
- istehsalın və əməyin təşkili səviyyəsi
- ixtisaslı kadrlar
- xammalın keyfiyyəti
- ✓ aparıcı avadanlığın sayı və növü

125. Aşağıda sadalanan amillərdən hansı istehsal gücünə təsir etmir?

- aparıcı avadanlığın illik işləmə müddəti
- xammalın, materialların keyfiyyəti, onların vaxtında çatdırılması
- aparıcı avadanlığın sayı
- ✓ köməkçi və xidmət sexlərinin, onlarda quraşdırılmış avadanlığın sayı
- aparıcı avadanlığın məhsuldarlığının texniki normaları

126. 128. Yeyinti sənayesində emal edilən xammal və materialları alınma üsuluna görə necə sinifləşdirmək olar?

- hasilat və emal
- ✓ kənd təsərrüfatı və sənaye
- əsas və köməkçi
- yerin təkindən çıxarılan və sənaye üsulu ilə alınan
- bitki və heyvandarlıq

127. 127. Xalis məhsul necə hesablanır?

- Vergi və ayırmalar çıxıldıqdan sonra məhsulun satışından alınan mənfəət
- amortizasiya çıxıldıqdan sonra qalan əmtəlik məhsul
- material xərcləri və amortizasiya çıxıldıqdan sonra qalan ümumi məhsul
- material xərcləri və amortizasiya çıxıldıqdan sonra satılıq məhsul
- ✓ material xərcləri və amortizasiya çıxıldıqdan sonra qalan əmtəlik məhsul

128. 126. Müəssisənin istehsal gücü daha çox hansı göstəricilərdə hesablanır?

- ✓ natiral
- şərti natural
- dəyər
- əmək
- natural və dəyər ifadələrində

129. 125. Qeyd olunanlardan hansı istehsal proqramının bölməsinə aiddir?

- marketing planı
- məhsul satışı planı
- istehsal gücünün hesablanması planı
- maliyyə planı
- ✓ ixtisaslaşma və kooperativləşdirmə üzrə plan

130. 124. Plan dövrünün sonuna istehsal gücü necə adlanır?

- giriş üzrə
- orta illik
- layihə üzrə
- ✓ çıxış üzrə
- daxil olma

131. 123. Bazarda istehlakçıların davranış elementləri hansılardır?

- şəxsi keyfiyyətlər, sosial amillər, iqtisadi amillər, gəlirlər səviyyəsi
- √ stimullar, sorğular, motivlər, istəklər
- hissetmə, qəbuletmə, davranış, məqsədlər
- şəxsi qabiliyyət, meyllilik, bilik, bazarda ixtisaslaşma
- reklam, müstəqil mənbələr, dostların rəyi

132. 122. Dünya bazarlarında uğurlu rəqabət etmək üçün istehsalçı istehlakçıların istəklərində hansı dəyişiklikləri görməlidir?

- yenidən yoxlamaq, proqnozlaşdırmaq
- cəlb etmək, uğur qazanmaq
- əvvəlcədən yoxlamaq, təhlil etmək
- √ uzaqgörənlik, qabaqcadan duymaq
- öyrənmək, aşkar etmək

133. 121. Cəmiyyətin dəyişən sosial strukturu bazarda istehlakçıların müxtəlif tələblərinə necə təsir edir?

- √ o, hansı ki, bazarda yoxdur, yeni bazar
- kimlər ki, həmin sosial qrup çərçivəsində öz sosial statusunu dəyişib
- hər bir sosial struktura müvafiq standartlar
- orta ailənin tələbləri və istəkləri
- kütləvi istehsal

134. 120. Hansı sahədə əmtəəlik və ümumi məhsul həcmi uyğun gəlir?

- √ şarabçılıq
- çörəkbişirmə
- ət və süd
- alkoqolsuz içkilər istehsalı
- qənnadı

135. 119. Yeyinti sənayesinin hansı sahələrində istehsal gücü xammalın maksimal mümkün emalı ilə müəyyən olunur?

- təkrar şarabçılıq
- marqarin
- qənd-rafinad
- √ yağ-piy
- çörəkbişirmə

136. 118. Yeyinti sənayesinin hansı sahələrində istehsal gücü məhsulun maksimal mümkün buraxılışı ilə müəyyən olunur?

- ilkin şarabçılıq
- yağ – piy
- √ liker – araq
- çuğundur-şəkər
- kartof-nişasta

137. 117. Ümumi məhsul nədir?

- bu, DÜST-ə və texniki şərtlərə uyğun olan hazır məhsulların, yarımfabrikatların, xidmətlərin, tam başa çatmış və kənara satılması nəzərdə tutulmuş sənaye xarakterli işlərin dəyəridir
- bu, fərdi istehsal olunan hazır məhsulların və yarımfabrikatların, eləcə də sifarişçi tərəfindən ödənilən sənaye xarakterli xidmətlərin dəyəridir
- əmtəə olana qədər emal mərhələsini keçməli olan məhsul
- √ müəyyən vaxt dövründə (ay, rüb, il) istehsal olunan məhsul
- sənaye müəssisəsinin istehsalı tam başa çatmış məhsulu

138. 116. Satılan məhsulun həcmi nədir?

- √ bu, fərdi istehsal olunan hazır məhsulların və yarımfabrikatların, eləcə də sifarişçi tərəfindən ödənilən sənaye xarakterli xidmətlərin dəyəridir
- hesabat dövründə (ilində) istehsal olunan məhsul
- əmtəə olana qədər emal mərhələsini keçməli olan məhsul
- sənaye müəssisəsinin istehsalı tam başa çatmış məhsulu
- bu, DÜST-ə və texniki şərtlərə uyğun olan hazır məhsulların, yarımfabrikatların, xidmətlərin, tam başa çatmış və kənara satılması nəzərdə tutulmuş sənaye xarakterli işlərin dəyəridir

139. 115. Hazır məmulatlar nədir?

- √ sənaye müəssisəsinin istehsalı tam başa çatmış məhsulu
- əmtəə olana qədər emal mərhələsini keçməli olan məhsul
- bu, fərdi istehsal olunan hazır məhsulların və yarımfabrikatların, eləcə də sifarişçi tərəfindən ödənilən sənaye xarakterli xidmətlərin dəyəridir
- hesabat dövründə (ilində) istehsal olunan məhsul
- bu, DÜST-ə və texniki şərtlərə uyğun olan hazır məhsulların, yarımfabrikatların, xidmətlərin, tam başa çatmış və kənara satılması nəzərdə tutulmuş sənaye xarakterli işlərin dəyəridir

140. Əmtəəlik məhsul nədir?

- √ bu, DÜST-ə və texniki şərtlərə uyğun olan hazır məhsulların, yarımfabrikatların, xidmətlərin, tam başa çatmış və kənara satılması nəzərdə tutulmuş sənaye xarakterli işlərin dəyəridir
- əmtəə olana qədər emal mərhələsini keçməli olan məhsul
- bu, fərdi istehsal olunan hazır məhsulların və yarımfabrikatların, eləcə də sifarişçi tərəfindən ödənilən sənaye xarakterli xidmətlərin dəyəridir
- hesabat dövründə (ilində) istehsal olunan məhsul
- sənaye müəssisəsinin istehsalı tam başa çatmış məhsulu

141. Çeşidin rasionallığı nə deməkdir?

- √ məhsulların istehlakçıların müxtəlif seqmentlərinin real əsaslandırılmış tələbatlarını daha tam ödəmək qabiliyyəti
- sənaye tərəfindən buraxılan və satışda olan bircins qrup məhsullarının növ müxtəlifliyinin və adlarının miqdarı
- istehlakçıların davamlı olaraq tələbat duyduğu və həmin məhsula tələbatı ödəyən məhsulların növlərinin, növ müxtəlifliyinin və adlarının miqdarı
- sahənin ümumi istehsalında yeni növ məhsulların miqdarı
- sənaye tərəfindən buraxılan və satışda olan bircinsli və ya müxtəlif cinsli məhsul qruplarının növ miqdarı

142. Çeşidin təzələnməsi nə deməkdir?

- √ sahənin ümumi istehsalında yeni növ məhsulların miqdarı
- sənaye tərəfindən buraxılan və satışda olan bircins qrup məhsullarının növ müxtəlifliyinin və adlarının miqdarı
- istehlakçıların davamlı olaraq tələbat duyduğu və həmin məhsula tələbatı ödəyən məhsulların növlərinin, növ müxtəlifliyinin və adlarının miqdarı
- məhsulların istehlakçıların müxtəlif seqmentlərinin real əsaslandırılmış tələbatlarını daha tam ödəmək qabiliyyəti
- sənaye tərəfindən buraxılan və satışda olan bircinsli və ya müxtəlif cinsli məhsul qruplarının növ miqdarı

143. Çeşidin davamlılığı nə deməkdir?

- √ istehlakçıların davamlı olaraq tələbat duyduğu və həmin məhsula tələbatı ödəyən məhsulların növlərinin, növ müxtəlifliyinin və adlarının miqdarı
- sənaye tərəfindən buraxılan və satışda olan bircins qrup məhsullarının növ müxtəlifliyinin və adlarının miqdarı
- sahənin ümumi istehsalında yeni növ məhsulların miqdarı
- məhsulların istehlakçıların müxtəlif seqmentlərinin real əsaslandırılmış tələbatlarını daha tam ödəmək qabiliyyəti
- sənaye tərəfindən buraxılan və satışda olan bircinsli və ya müxtəlif cinsli məhsul qruplarının növ miqdarı

144. Çeşidin genişliyi nə deməkdir?

- məhsulların istehlakçıların müxtəlif seqmentlərinin real əsaslandırılmış tələbatlarını daha tam ödəmək qabiliyyəti
- sənaye tərəfindən buraxılan və satışda olan bircins qrup məhsullarının növ müxtəlifliyinin və adlarının miqdarı
- istehlakçıların davamlı olaraq tələbat duyduğu və həmin məhsula tələbatı ödəyən məhsulların növlərinin, növ müxtəlifliyinin və adlarının miqdarı
- sahənin ümumi istehsalında yeni növ məhsulların miqdarı

√ sənaye tərəfindən buraxılan və satışda olan bircinsli və ya müxtəlif cinsli məhsul qruplarının növ miqdarı

145. Çeşidin bütövlüyü nə deməkdir?

- √ sənaye tərəfindən buraxılan və satışda olan bircins qrup məhsullarının növ müxtəlifliyinin və adlarının miqdarı
- istehlakçıların davamlı olaraq tələbat duyduğu və həmin məhsula tələbatı ödəyən məhsulların növlərinin, növ müxtəlifliyinin və adlarının miqdarı
  - sahənin ümumi istehsalında yeni növ məhsulların miqdarı
  - məhsulların istehlakçıların müxtəlif segmentlərinin real əsaslandırılmış tələbatlarını daha tam ödəmək qabiliyyəti
  - sənaye tərəfindən buraxılan və satışda olan bircinsli və ya müxtəlif cinsli məhsul qruplarının növ miqdarı

146. Məhsul çeşidi nədir?

- √ özünün müəyyən əlamətinə, xassəsinə və təyinatına görə formalaşan müxtəlif növ və cürbəcür məhsullar yığıcı
- istehsal edilən əmtələrin ümumi həcmində hər bir əmtəə növünün xüsusi çəkisi
  - ümumi və oxşar təyinatlı məhsulun növlərinin yarım-növ məhsulların müxtəlifliyi
  - iqtisadiyyatın istənilən sahəsində bütün mülkiyyət formalarının müəssisələrində istehsal edilən, müxtəlif təyinatlı müxtəlif əmtələrin siyahısı
  - sənaye müəssisələrində istehsal edilən ümumi və oxşar təyinatlı bircins və müxtəlif cinsli məhsulların siyahısı

147. Əmtəə nomenklaturası nədir?

- √ sənaye müəssisəsində istehsal edilən ümumi və ya oxşar təyinatlı bircinsli və müxtəlif cinsli məhsulların siyahısı
- istehsal edilən əmtələrin ümumi həcmində hər bir əmtəə növünün xüsusi çəkisi
  - ümumi və ya oxşar təyinatlı məhsulların müxtəlif növləri və sahəaltı növləri
  - iqtisadiyyatın istənilən sahəsində fəaliyyət göstərən bütün mülkiyyət formaları tərəfindən istehsal edilən müxtəlif təyinatlı, müxtəlif əmtələrin siyahısı
  - özünün müəyyən əlamətinə, xassəsinə və təyinatına görə formalaşan müxtəlif növ və cürbəcür məhsullar yığıcı

148. 106. Hansı sahənin müəssisələri istirahət və bayram günləri fasilə edir və əsasən iki növbədə işləyirlər?

- √ makaron
- qarğıdalı-niştasta
  - meyvə qurutma
  - çuğundur-şəkər
  - yağ-piy

149. 105. Yeyinti sənayesinin hansı sahələrində müəssisələr il ərzində əsasən fasiləsiz işləyirlər?

- √ pıvəbişirmə
- təkrar şərabçılıq
  - meyvə-tərəvəz konservləri
  - vitaminli
  - çaybükülmə

150. 104. Xalis məhsul nədir?

- √ məhsulun material və amortizasiya xərclərini çıxmaqla topdansatış qiymətlərində pulla qiymətləndirilməsi
- satılan məhsulun vergilər çıxılmaqla pulla qiymətləndirilməsi
  - əmtəəlik məhsulun amortizasiya çıxılmaqla pulla qiymətləndirilməsi
  - məhsulun material xərclərini çıxmaqla topdansatış qiymətlərində pulla qiymətləndirilməsi
  - il ərzində istehsal olunan məhsulun həcmi

151. 103. Bilavasitə kənd təsərrüfatı xammalını emal edən sahələrin gücü necə müəyyən olunur?

- √ xammalın maksimal mümkün emalı ilə
- avadanlığın maksimal mümkün istifadəsi ilə
  - iş vaxtı fondunun maksimal mümkün istifadəsi ilə
  - istehsal sahələrinin maksimal mümkün istifadəsi ilə
  - məhsulun maksimal mümkün buraxılışı ilə

152. 102. Keyfiyyətinə görə sabit xammal emal edən sahələrdə istehsal gücü necə müəyyən edilir?

- ✓ məhsulun maksimal mümkün buraxılışı ilə
- avadanlığın maksimal mümkün istifadəsi ilə
- iş vaxtı fondunun maksimal mümkün istifadəsi ilə
- istehsal sahələrinin maksimal mümkün istifadəsi ilə
- xammalın maksimal mümkün emalı ilə

153. 101. Əmtəəlik məhsulun həcmi necə müəyyən olunur?

- ✓ məhsulun natural ifadədə həcmnin onun vahidinin fəaliyyətdə olan topdansaş qiyətinə nisbəti ilə
- satılmış məhsul həcmnin və bitməmiş istehsal qalıqlarının miqdarı ilə
- satılmış məhsul həcmnin və bitməmiş istehsalın qalıqları arasındakı fərqlə
- satılmış məhsulun həcminə vurulan qiymətlə maya dəyəri arasındakı fərqlə
- məhsulun dəyər ifadəsində həcmnin məhsul vahidinin topdansaş qiyətinə nisbəti ilə

154. Əmtəəlik məhsulun nomenklaturasına aiddir:

- ✓ yağlı süd məhsulları
- kefir
- qaymaq
- dördurma
- pasterizə edilmiş süd

155. Aşağıda sadalananlardan hansı əmtəəlik məhsulun nomenklaturasına aiddir?

- ✓ kolbasa məmulatları
- vətçina
- hissə verilmiş kolbasa
- bişirilmiş kolbasa
- sosiskalar

156. 96. İstehsal güclərindən istifadənin yaxşılaşdırılmasının ekstensiv yollarına nə aiddir?

- ✓ təqvim iş vaxtında avadanlığın istifadəsinin yaxşılaşdırılması
- istehsal proseslərinin kompleks mexanikləşdirilməsi və avtomatlaşdırılması
- avadanlığın modernləşdirilməsi
- istehsalın ixtisaslaşması, təmərküzləşməsi və kombinəlməsi
- istehsal texnikasının təkmilləşdirilməsi

157. Əsas fondlar təyinat üzrə bölünür:

- sənayenin, kənd təsərrüfatının, ticarətin və s. əsas fondları
- ✓ şəxsi və icarə əsas fondları
- istehsal əsas fondları və qeyri-istehsal əsas fondları
- binalar, strukturlar, ötürücü qurğular, maşın və avadanlıqlar və s.
- istismarda, yenidənqurmada, texniki silahlandırmada, ehtiyatda olan

158. Köməkçilərdən fərqli olaraq əsas istehsal proseslərinə nə aiddir?

- avadanlığın təmiri
- hazır məhsulun saxlanması
- hazır məhsulun daşınması
- ✓ əmək vasitələri formalarının dəyişilməsi
- məhsul keyfiyyətinə nəzarət

159. Əsas istehsal proseslərinə nə aiddir?

- ✓ xammalın təmizlənməsi

- avadanlığın təmiri
- məhsul keyfiyyətinə nəzarət
- məhsulun daşınması
- xammalın saxlanması

160. Yeyinti sənayesində əsaslardan fərqli olaraq, köməkçi istehsal proseslərə nə aiddir?

- ✓ xammalın saxlanması
- xammalın təmizlənməsi
- xammalın qurudulması
- yağların qablaşdırılması
- məhsul istehsalı

161. Yeyinti sənayesində əsaslardan fərqli olaraq, köməkçi istehsal proseslərə nə aiddir?

- çörəyin hazırlanması
- yağların qablaşdırılması
- xammalın təmizlənməsi
- ✓ məhsul keyfiyyətinə nəzarət
- dənələrin qurudulması

162. 158. Hansı sahədə il ərzində istehsalın mövsümliliyi xammalın qeyri-bərabər daxil olması ilə əlaqədardır?

- makaron istehsalı
- qənnadı
- ✓ spirt
- pivə və alkoqolsuz içkilər
- dondurma istehsalı

163. 156. Kənd təsərrüfatı xammalının əsas xüsusiyyətlərinə nə aiddir?

- qiymətinin aşağı olması
- bərpa olunmaması
- xammal növlərinin qarşılıqlı dəyişdirilə bilməməsi
- ✓ çoxkomponentliliyi
- xammalın əksər növlərinin asan daşına bilməsi

164. 155. Buğda – bu:

- ✓ xammaldır
- satın alınan yarımfabrikatdır
- komplektləşdirici məmulatdır
- köməkçi materialdır
- əsas materialdır

165. 154. Tədarük olunmuş xammalın həcmindən yararlı maddələrin nəzəri olaraq alınması necə hesablanır?

- ✓ yararlı maddələrin xammalda nəzəri baxımdan olan tərkibinin tədarükün həcminə vurub 100 - ə bölmək
- yararlı maddələrin faktiki alınmasının yararlı maddələrin nəzəri baxımdan alınmasına nisbəti
- məhsuldarlığı məhsulun nəzəri baxımdan yığılmasına vurmaqla
- məhsuldarlığı nəzəri baxımdan yığılan məhsula vurub 100 - ə bölməklə
- məhsuldarlığı xammaldakı yararlı maddələrin nəzəri olaraq tərkibinə vurub 100 - ə bölməklə

166. 153. Əmtəəlik əmsalı necə hesablanır?

- ✓ tədarükün həcmnin ümumi yığıma nisbəti kimi
- tədarükün həcmi ilə ümumi məhsul yığımını arasındakı fərq kimi
- ümumi yığımın tədarükün həcminə vurulması kimi
- ümumi yığımın tədarükün həcminə nisbəti kimi
- ümumi yığımla tədarükün həcmnin cəmi kimi

167. 152. Ümumi məhsul yığımı necə hesablanır?

- √ əkin sahələrinin məhsuldarlığa vurulması ilə
- əkin sahələrinin və məhsuldarlığın cəmi kimi
- əkin sahələri ilə məhsuldarlıq arasındakı fərq kimi
- məhsuldarlıqla əkin sahələri arasındakı fərq kimi
- əkin sahələrinin məhsuldarlığa nisbəti kimi

168. 151. Xammal bazasının artırılması və təkmilləşdirilməsi amillərinə aiddir:

- √ xammal – materialdan düzgün istifadə olunması
- istehsal ehtiyatlarının azaldılması
- xammalın normativdən çox olan ehtiyatının tam ləğv edilməsi
- təchizatın və anbar təsərrüfatının təşkilinin təkmilləşdirilməsi
- yeyinti sənaye müəssisələrində istehsalın təşkilinin, idarəetmənin və planlaşdırmanın təkmilləşdirilməsi

169. 148. Yeyinti sənayesində xammala qənaətin ən mühüm ehtiyatına aiddir:

- √ təchizatçıların tədarük məntəqələrinə maksimum yaxınlığı
- müəssisələrdə istehsalın təşkilinin və idarəetmənin təkmilləşdirilməsi
- düzgün qiymət siyasətinin aparılması
- dövriyyə fondlarının dövriyyəsinin sürətləndirilməsi
- ucuz xammal və materialların tətbiqi

170. 147. Kənd təsərrüfatı xammalını necə xarakterizə etmək olar?

- bahalı, əməktutumlu, bir komponentli, az daşınaqlı, bərpa olunmayan
- ucuz, əməktutumlu olmayan, bir komponentli, daşınaqlı, bərpa olunmayan
- ucuz, əməktutumlu olmayan, bir komponentli, az daşınaqlı, bərpa olunmayan
- bahalı, əmək tutumlu, çox komponentli, daşınaqlı, bərpa olunan, bir çox hallarda əvəz olunan
- √ bahalı, əməktutumlu, çox komponentli, az daşınaqlı, bərpa olunan, bir çox hallarda əvəz olunan

171. 144. Əsas materialları necə səciyyələndirmək olar?

- √ hazır məhsulun tərkibinə daxil olan və məhsulun əsasən xüsusi orqanoleptik, estetik və fiziki xüsusiyyətlərini təmin edən komponentlərdir
- məhsulun hazırlanmasına imkan verən əmək cismləri
- gələcək emal üçün nəzərdə tutulmuş taxıl, tərəvəz, mal-qara və i.a. , eləcə də onların ilkin emal məhsullarının müəyyən dövrdə məcmu miqdarı
- hazır məhsulun tərkibinə daxil olan və məhsulun maya dəyərinə amortizasiya ayırmaları şəklində daxil edilən əmək cismlərinin bir hissəsidir
- hazır məhsulun maddi əsasını təşkil edən və onun fiziki-kimyəvi, funksional və orqanoleptik parametrlərini müəyyən edən əmək cismlərinin bir hissəsidir

172. 143. Yeyinti sənayesinin xammal resursları nə deməkdir?

- √ gələcək emal üçün nəzərdə tutulmuş taxıl, tərəvəz, mal-qara və i.a. , eləcə də onların ilkin emal məhsullarının müəyyən dövrdə məcmu miqdarı
- hazır məhsulun tərkibinə daxil olan və məhsulun əsasən xüsusi orqanoleptik, estetik və fiziki xüsusiyyətlərini təmin edən komponentlərdir
- məhsulun hazırlanmasına imkan verən əmək cismləri
- hazır məhsulun tərkibinə daxil olan və məhsulun maya dəyərinə amortizasiya ayırmaları şəklində daxil edilən əmək cismlərinin bir hissəsidir
- hazır məhsulun maddi əsasını təşkil edən və onun fiziki-kimyəvi, funksional və orqanoleptik parametrlərini müəyyən edən əmək cismlərinin bir hissəsidir

173. 140. Sənaye xammalının hansı növləri məlumdur?

- √ mineral, süni və ikinci
- təbii və süni
- ilkin və ikinci

- mineral, süni, ilkin
- bitki və heyvan mənşəli

174. 138. Kənd təsərrüfatı xammalının əsas xüsusiyyətini nə təşkil edir?

- √ istehsalın mövsümi xüsusiyyəti
- aşağı dəyərə malik olması
- bərpa oluna bilməməsi
- bir komponentli olması
- onun daşınaqlı olmaması

175. 137. Yeyinti sənaye müəssisələrinin fəaliyyətində hansı iqtisadi amillərdən biri mühümdür?

- √ xammal resursları
- əmək ehtiyatları
- mülkiyyət forması
- əməyin təşkili və idarəetmə
- elmi – texniki tərəqqi

176. 136. Yeyinti sənayesində hazır məhsulun dəyərində xammalın və materialların xüsusi çəkisi necədir?

- √ 70%-dən yuxarı
- 40%-ə qədər
- 60%-ə qədər
- 90%-dən yuxarı
- 30%-dən aşağı

177. 135. Hansı növ köməkçi material əmək vasitələrinin işini təmin edir?

- √ sürtkü materialları
- katalizatorlar
- süzgəclər
- yanacaq
- məhsulun etiketi

178. 133. Xammal nədir?

- √ hazır məhsulun material əsasını və onun əsas fiziki – kimyəvi, parametrlərini müəyyən edən əmək alətlərinin bir hissəsidir
- məhsulun hazırlanmasına yardım edən əmək alətləridir
- taxılın, tərəvəzin, mal – qaranın və s., həmçinin müəyyən bir dövr ərzində onların ilkin emalından alınan və sonrakı emal üçün nəzərdə tutulan məhsulların ümumi miqdarıdır
- məhsulun maya dəyərində amortizasiya ayırmaları şəklində daxil edilən və hazır məhsulun tərkibinə daxil olan əmək alətlərinin bir hissəsidir.
- məhsulun əsasən xüsusi estetik və fiziki keyfiyyətlərini təmin edən, hazır məhsulun tərkibinə daxil olan komponentlərdir

179. 132. Nişasta – patoka sənayesinin xammal bazasını nə təşkil edir?

- √ kartof
- günəbaxan
- şəkər çuğunduru
- meyvə və giləmeyvə
- taxıl məhsulları

180. 131. Yeyinti sənaye xammalı əsasən:

- √ kənd təsərrüfatı
- mineral
- süni
- ikinci emal
- sənaye

181. 130. Kənd təsərrüfatı xammalının hansı növləri məlumdur?

- √ bitki və heyvan mənşəli
- ilkin və ikinci emal
- mineral, süni və ilkin
- mineral, süni və ikinci emal
- təbii və süni

182. 129. Hansı sahədə məhsula olan tələbin əksər hallarda dəyişilməsi mövsümlülük yaradır?

- √ pıvə - alkoqolsuz içkilərə
- Nişasta – pateka
- Şəkərə
- Spirtə
- Konservlərə

183. Əsas fondlar təyinat üzrə bölünür:

- √ şəxsi və icarə əsas fondları
- binalar, strukturlar, ötürücü qurğular, maşın və avadanlıqlar və s.
- istehsal əsas fondları və qeyri-istehsal əsas fondları
- sənayenin, kənd təsərrüfatının, ticarətin və s. əsas fondları
- istismarda, yenidənqurmada, texniki silahlandırmada, ehtiyatda olan

184. Əsas fondlar balansda qeyd olunmayıb:

- √ qarışıq qiymətə görə
- ləğvətmə dəyərinə görə
- qalıq dəyərinə görə
- bütöv ilkin dəyərə görə
- əvəzətmə dəyərinə görə

185. Əsas fondlar istifadəsinə görə bölünür:

- şəxsi və icarə əsas fondları
- sənayenin, kənd təsərrüfatının, ticarətin və s. əsas fondları
- binalar, strukturlar, ötürücü qurğular, maşın və avadanlıqlar və s.
- istehsal əsas fondları və qeyri-istehsal əsas fondları
- √ istismarda, yenidənqurmada, texniki silahlandırmada, ehtiyatda olan

186. Əsas fondlar təbii-material tərkibinə görə bölünür:

- √ binalar, strukturlar, ötürücü qurğular, maşın və avadanlıqlar və s.
- sənayenin, kənd təsərrüfatının, ticarətin və s. əsas fondları
- istehsal əsas fondları və qeyri-istehsal əsas fondları
- istismarda, yenidənqurmada, texniki silahlandırmada, ehtiyatda olan
- şəxsi və icarə əsas fondları

187. Əsas fondlar sahə xüsusiyyəti üzrə bölünür:

- şəxsi və icarə əsas fondları
- binalar, strukturlar, ötürücü qurğular, maşın və avadanlıqlar və s.
- istehsal əsas fondları və qeyri-istehsal əsas fondları
- istismarda, yenidənqurmada, texniki silahlandırmada, ehtiyatda olan
- √ sənayenin, kənd təsərrüfatının, ticarətin və s. əsas fondları

188. Əsas fondlar funksional təyinat üzrə aşağıdakılara bölünür:

- √ istehsal əsas fondları və qeyri-istehsal əsas fondları

- binalar, strukturlar, ötürücü qurğular, maşın və avadanlıqlar və s.
- sənayenin, kənd təsərrüfatının, ticarətin və s. əsas fondları
- istismarda, yenidənqurmada, texniki silahlandırmada, ehtiyatda olan
- şəxsi və icarə əsas fondları

189. 187. Əsas fondların hansı elementi həm aktiv, həm də passiv hissələrə aid ola bilər?

- ✓ alətlər və qurğular
- qurğular
- maşın və avadanlıqlar
- binalar
- istehsal və təsərrüfat avadanlığı

190. 184. Vaxta görə əsas istehsal fondlarından istifadəni xarakterizə edən hansı göstəricilərdir?

- ✓ ekstensiv istifadə əmsalı
- növbəlilik əmsalı
- əsas fondların artım əmsalı
- birləşmiş istifadə əmsalı
- intensiv istifadə əmsalı

191. 183. Hansı sahədə güc maşın və avadanlıqlarının xüsusi çəkisi daha yüksəkdir?

- duz
- balıq
- ✓ şəkər
- çörəkbişirmə
- unüyütmə - yarma

192. 182. Hansı sahədə qurğuların xüsusi çəkisi daha yüksəkdir?

- çörəkbişirmə
- qənnadı
- balıq
- unüyütmə - yarma
- ✓ duz

193. 181. Hansı sahədə iş maşın və avadanlıqlarının xüsusi çəkisi yeyinti sənayesi üzrə orta səviyyədən yüksəkdir?

- ✓ balıq
- qənnadı
- unüyütmə - yarma
- çörəkbişirmə
- duz

194. 178. İstehsalın rentabelliği əsas fondların hansı dəyərinə əsasən təyin olunur?

- ✓ ilkin
- bərpa olunan
- orta illik
- tam
- qalıq

195. 177. Əsas fondların sıradan çıxma əmsalı necə hesablanır?

- il ərzində yeni daxil edilmiş əsas fondların dəyərini sıradan çıxmış əsas fondların dəyərinə nisbəti ilə
- yeni daxil edilmiş və sıradan çıxmış əsas fondların fərqinin ilin sonuna əsas fondların dəyərinə nisbəti ilə
- sıradan çıxmış əsas fondların dəyərini onların ilin sonuna ümumi dəyərinə nisbəti ilə
- ✓ sıradan çıxmış əsas fondların dəyərini onların ilin əvvəlinə ümumi dəyərinə nisbəti ilə
- əsas fondların ümumi dəyərini sıradan çıxmış əsas fondların ilin əvvəlinə olan dəyərinə nisbəti ilə

196. 176. Əsas fondların yenilənmə əmsalı necə hesablanır?

- yeni daxil edilmiş və sıradan çıxmış əsas fondların fərqlinin ilin sonuna əsas fondların dəyərinə nisbəti ilə
- il ərzində yeni daxil edilmiş əsas fondların dəyərinin sıradan çıxmış əsas fondların dəyərinə nisbəti ilə
- əsas fondların ilin əvvəlinə olan dəyərinin yeni daxil edilmiş əsas fondların dəyərinə nisbəti ilə
- yeni daxil edilmiş əsas fondların dəyərinin onların ilin əvvəlinə olan dəyərinə nisbəti ilə
- ✓ yeni daxil edilmiş əsas fondların dəyərinin onların ilin sonuna olan dəyərinə nisbəti ilə

197. 173. Fondverimi, fondlarla silahlanma və əmək məhsuldarlığı göstəriciləri arasında hansı əlaqə mövcuddur?

- ✓ əmək məhsuldarlığı özündə fondverimi və fondla silahlanmanın məhsuldarlığını əks etdirir
- fondla silahlanma əməyin və fondveriminin məhsuldarlığıdır
- əmək məhsuldarlığı – fondla silahlanmanın fondveriminə nisbətidir
- əmək məhsuldarlığı – fondveriminin fondla silahlanmaya nisbətidir
- fondla silahlanma fondveriminin əmək məhsuldarlığına nisbətini əks etdirir

198. 172. Fəaliyyət göstərən müəssisələrdə qalıq dəyəri nədir?

- ✓ ilkin dəyərdən aşınmanın miqdarı qədər aşağıdır
- ilkin dəyərdən yüksəkdir
- ilkin dəyərə bərabərdir
- ləğv olunma dəyərindən aşağıdır
- ləğv olunma dəyərindən aşınmanın miqdarı qədər yüksəkdir

199. 171. Yeni tikilmiş müəssisələrdə qalıq dəyəri nədir?

- bərpa dəyərindən yüksəkdir
- bərpa dəyərindən aşağıdır
- ✓ ilkin (bərpa) dəyərinə bərabərdir
- ilkin dəyərdən yüksəkdir
- ilkin dəyərdən aşağıdır

200. 170. Ələklər, xəmir üçün şkaflar, süzmə xətləri, təzyiq-süzgəclər əsas fondların hansı qrupuna aid edilir?

- ✓ iş maşın və avadanlıqları
- istehsal ləvazimatları
- alətlər
- ölçmə və tənzimləyici cihaz və avadanlıqlar
- güc maşın və avadanlıqları

201. 168. Müəyyən vaxt ərzində əsas fondlardan istifadənin səmərəliliyi hansı göstəricidə öz əksini tapır?

- ✓ ekstensiv istifadə əmsalı
- hamısından birgə istifadə əmsalı
- intensiv istifadə əmsalı
- növbəlilik əmsalı
- fondverimi

202. 167. Binalar, qurğular, tikililər üçün amortizasiya norması hansıdır?

- 10 %-ə qədər
- 15 %-ə qədər
- ✓ 7 %-ə qədər
- 25 %-ə qədər
- 20 %-ə qədər

203. 166. Əsas fondların strukturu necə təyin olunur?

- texnoloji avadanlığın dəyərinin binaların dəyərinə nisbəti ilə

- əsas fondların dəyərinin istehsal güclərində xüsusi çəkisi ilə
- √ əsas fondların ümumi dəyərində hər bir elementin xüsusi çəkisi ilə
- aktiv hissənin dəyərinin passiv hissənin dəyərində nisbəti ilə
- binaların dəyərinin istehsal avadanlığının dəyərində nisbəti ilə

204. 165. Fiziki aşınmanın meyllilik dərəcəsinin müəyyən etmək üçün tətbiq olunan əsas istehsal dəyəri necə adlanır?

- bərpa olunan
- tam
- √ qalıq
- ləğv olunmuş
- ilkin

205. 164. Əsas istehsal fondlarının yenidən qiymətləndirmə anında onların təkrar istehsal dəyəri necə adlanır?

- √ bərpa olunan
- ləğv olunmuş
- qalıq
- tam
- ilkin

206. 162. Aşağıdakılardan hansılar bilavasitə istehsal prosesində iştirak edən əsas fondlara aiddir?

- √ iş və güc maşın və avadanlıqları
- istehsal binası
- qoruyucu
- anbarlar
- nəqliyyat

207. 161. Göstərilənlərdən hansı düzdür?

- √ əsas fondların keçirilmiş dəyəri məhsulun reallaşması nəticəsində amortizasiya fondunda toplanır
- əsas fondların dəyəri hazır məhsullarla birlikdə dövr edir
- əsas fondlar öz dəyərini tamamilə hazır məhsula keçirir
- əsas fondlar bir istehsal dövründə istifadə olunur
- əsas fondlar maddi-əşya formasını dəyişir.

208. 160. Əsas fondlardan səmərəli istifadə göstəricilərindən hansı əsas hesab olunur?

- √ fondverimi
- hamısından birgə istifadə əmsalı
- ekstensiv istifadə əmsalı
- intensiv istifadə əmsalı
- növbəlilik əmsalı

209. Tədavül fondlarına daxildir:

- istehsal ehtiyatları
- maşın və avadanlıqlar
- bitməmiş istehsal
- √ hazır məhsul
- gələcək dövrün xərcləri

210. Hazır məhsul:

- istehsal ehtiyatlarına aiddir
- √ normalaşdırılan tədavül fondlarına aiddir
- normalaşdırılan dövriyyə fondlarına aiddir
- əsas fondlara aiddir
- normalaşdırılmayan tədavül fondlarına aiddir

211. Dövriyyə vəsaitlərinə nələr aiddir?

- gələcək dövrün xərcləri və ötürücü qurğular
- dövriyyə fondları və əsas fondlar
- istehsal ehtiyatları və qurğuları
- ✓ dövriyyə fondları və tədavül fondları
- pul vəsaitləri və çoxillik əkmələr

212. Dövriyyə fondlarının tərkib üsürləri hansılardır?

- ✓ istehsal ehtiyatları, bitməmiş istehsal və gələcək dövrün xərcləri
- gələcək dövrün xərcləri, tədavül fondları, pul vəsaitləri
- pul vəsaitləri, azqiyətli tezköhnələn əşyalar, debitor borcları
- yanacaq, təmir ehtiyatları və hazır məhsul
- tədavül fondları, gələcək dövrün xərcləri və pul vəsaitləri

213. Müəssisənin dövriyyə fondları nədir?

- ✓ yalnız bir istehsal tsiklində iştirak edib, öz dəyərini yaradılan məhsulun üzərinə tamamilə keçirən və öz natural formasını dəyişən istehsal fondlarıdır
- yalnız bir istehsal tsiklində iştirak edib, öz dəyərini yaradılan məhsulun üzərinə hissə-hissə keçirən və öz natural formasını dəyişən istehsal fondlarıdır
- istehsal prosesində iştirakından asılı olmayaraq, dəyərini itirən fondlardır
- öz natural formasını dəyişən, lakin istehsal prosesində birbaşa iştirak etməyən fondlar
- istehsal prosesinə uzun müddət xidmət edən, natural formasını dəyişmədən öz dəyərini istehsal edilən məhsulun üzərinə hissə-hissə keçirən istehsal fondlarıdır

214. Vaxta müddət əməyin ödənilməsi özündə nəyi birləşdirir?

- məcburi işburaxmaya görə ödənilmə
- dövlət və ya ictimai vəzifələri yerinə yetirən işçilərin əməyinin ödənilməsi
- işəməzd qiymətinə görə əmək haqqı
- ✓ tarif dərəcələri üzrə əmək haqqı
- məzuniyyətlərin ödənilməsi

215. Dövriyyə istehsal fondları əsas fondlardan onunla fərqlənir ki, :

- ilbəl aşınmalar
- onlara amortizasiya hesablanır
- ✓ hər bir istehsal tsiklində bütövlükdə istehlak olunurlar
- hazır məhsula öz dəyərini hissə-hissə keçirir
- istehsal prosesində öz təbii formasını dəyişmir

216. Dövriyyə vəsaitləri hansı göstəricilərdə planlaşdırılır və nəzərə alınır?

- təbii göstəricilərdə
- şərti-təbii göstəricilərdə
- günlük ehtiyatlarda
- ✓ əmək göstəricilərində
- dəyər ifadəsində

217. Müəssisənin dövriyyə vəsaitləri ibarətdir:

- ✓ dövriyyə fondları və fondların dövrü
- normallaşdırılmış əsas fondlar və fondların dövrü
- normallaşdırılmış və normallaşdırılmamış dövriyyə fondları
- əsas və dövriyyə fondları
- normallaşdırılmış dövriyyə vəsaitləri və fondların dövrü

218. Normallaşdırılmış dövriyyə vəsaitlərinə daxil deyil:

- √ pul vəsaitləri
- başa çatmamış istehsalat
- anbarlarda hazır məhsul qalığı
- gələcək dövr xərcləri
- istehsal ehtiyatları

219. 213. Əhalinin əmək qabiliyyətli hissəsi nədir?

- √ əmək resurslarıdır
- işçilərdir
- fəhlələrdir
- heyətdir
- kadrlardır

220. 212. Dövriyyə vəsaitinin hansı elementinin normalaşdırılmasında göndərilən malların miqdarı nəzərə alınır?

- √ sadalananlardan heç biri
- yüklənmiş və yolda olan mallar
- bazada olan hazır məhsul
- tamamlanmamış istehsal
- istehsal ehtiyatları

221. 211. Dövriyyə vəsaitlərinin hansı elementi qarşıdakı il üçün korrektə edilmiş səviyyəyə uyğun normalaşdırılır?

- √ gələcək dövr xərcləri
- sadalananlardan heç biri
- hazır məhsul
- tamamlanmamış istehsal
- istehsal ehtiyatları

222. 209. Aşağıda sadalananlardan hansı dövriyyə fondlarına aiddir?

- √ anbarda olan hazır məhsul
- gələcək dövr xərcləri
- yarımfabrikatlar
- tamamlanmamış istehsal
- xammal

223. 208. Hansı sahədə bitməmiş istehsala normativ təyin edilmir?

- şərabçılıq
- konyak istehsalı
- √ çörəkbişirmə
- konserv
- pivəbişirmə

224. 207. Hansı sahədə dövriyyə fondlarının böyük hissəsi tədavül sahəsində yerləşir?

- √ şəkər
- şərabçılıq
- qənnadı
- yağ-piy
- likör-araq

225. 206. Çörəkbişirmə müəssisələrində un, duz, şəkər nəyə aid olunur?

- √ istehsal ehtiyatları
- bitməmiş istehsal

- digər əmək cismləri
- gələcək dövrün xərcləri
- hazırlanmış yarımfabrikatlar

226. 205. Konserv müəssisələrində yuyulmada və doqranmada olan meyvə və tərəvəzlər nədir?

- gələcək dövrün xərcləri
- digər əmək cismləri
- ✓ bitməmiş istehsal
- istehsal ehtiyatları
- hazırlanmış yarımfabrikatlar

227. 204. Qənnadı fabrikində karamel kütləsi nədir?

- gələcək dövrün xərcləri
- bitməmiş istehsal
- istehsal ehtiyatları
- ✓ hazırlanmış yarımfabrikatlar
- digər əmək cismləri

228. 202. Aşağıdakı sahələrdən hansı yüksək dövriyyə əmsalına malikdir?

- ✓ çörəkbişirmə
- şərəbçilik
- çuğundur-şəkər
- qənnadı
- makaron

229. 198. Aşağıdakılardan hansı doğrudur?

- ✓ dövriyyə fondları öz dəyərini hazır məhsula hissə-hissə keçirir
- dövriyyə fondları özündə bir ildən daha çox xidmət müddətinə malik olan əmək cismlərini birləşdirir
- dövriyyə fondları bütün istehsal prosesi dövründə xammalın, əsas və köməkçi materialların və digər maddi resursların hərəkətini əhatə edir
- dövriyyə fondları bir neçə istehsal tsiklində iştirak edir
- dövriyyə fondları öz natural-maddi formasını dəyişmir

230. 197. Müəssisələrdə ehtiyatların hansı növü xammal və materialların istehsala hazırlanması ilə əlaqədardır?

- ✓ cari
- nəqliyyat
- texnoloji
- sığorta
- hazırlanmış

231. 195. Dövriyyə fondlarının tərkibində hansı elementlər mövcuddur?

- ✓ istehsal ehtiyatları, bitməmiş istehsal və gələcək dövrün xərcləri
- gələcək dövrün xərcləri, tədavül fondları, pul vəsaitləri, xammal və materiallar
- pul vəsaitləri, az qiymətli sürətlə aşınan cismlər, debütor borcları
- istehsal ehtiyatları, gələcək dövrün xərcləri, yanacaq
- tədavül fondları, gələcək dövrün xərcləri və pul vəsaitləri

232. 194. Normalaşdırılmış elementlərdən hansı dövriyyə fondlarının strukturunda ən aşağı xüsusi çəkiyə malikdir

- anbarda olan hazır məhsul
- hesablarda olan vəsaitlər
- ✓ gələcək dövrün xərcləri
- istehsal ehtiyatları
- bitməmiş istehsal və yarımfabrikatlar

233. 190. Hansı sahədə mövsümi ehtiyatın yaradılması xammalın hazırlanmasının mövsümi xarakteri ilə bağlıdır?

- √ çuğundur-şəkər
- qənnadı
- makaron
- çörəkbişirmə
- pivəbişirmə

234. 189. Dövriyyə fondları- bunlar:

- √ dövriyyə fondlarının və işlədilmiş fondların cəmidir
- əmək vasitələri və alətlərinin cəmidir
- istehsal fondlarının cəmidir.
- dövriyyə fondlarının oxşarıdır
- əsas və dövriyyə fondlarının cəmidir

235. 188. Dövriyyə fondları nədir?

- Pul formasında ifadə olunan o istehsal vasitələridir ki, onlar istehsal prosesində dəfələrlə iştirak edirlər və öz dəyərlərini tamamilə hazır məhsula keçirirlər.
- Pul formasında ifadə olunan o istehsal vasitələridir ki, onlar istehsal dövründə yalnız bir dəfə iştirak edirlər, tamamilə istehlak olunurlar və öz dəyərlərini hazır məhsula köhnəldikcə keçirirlər.
- √ Pul formasında ifadə olunan o istehsal vasitələridir ki, onlar yalnız bir istehsal dövründə iştirak edirlər, tamamilə istehlak olunurlar və öz dəyərlərini tamamilə hazır məhsula keçirirlər.
- Pul formasında ifadə olunan o istehsal vasitələridir ki, onlar istehsal prosesində dəfələrlə iştirak edirlər, tamamilə istehlak olunurlar və öz dəyərlərini tamamilə hazır məhsula keçirirlər.
- Pul formasında ifadə olunan o istehsal vasitələridir ki, onlar istehsal prosesində dəfələrlə iştirak edirlər və öz dəyərlərini hazır məhsula hissə- hissə keçirirlər.

236. Sənaye müəssisələrində əmək məhsuldarlığı necə hesablanır?

- istehsal edilmiş məhsulun həcmi ilə məhsul istehsalı üçün iş vaxtı məsrəfinin cəmi kimi
- √ istehsal edilmiş məhsulun həcminin məhsul istehsalı üçün iş vaxtı məsrəfinə nisbəti kimi
- məhsul istehsalı üçün iş vaxtı məsrəfinin istehsal edilmiş məhsulun həcminə nisbəti kimi
- istehsal edilmiş məhsulun həcminin idarəetmə aparatında çalışan işçilərin sayına nisbəti kimi
- istehsal edilmiş məhsulun həcminin məhsul istehsalı üçün iş vaxtı məsrəfinə hasili kimi

237. Əmək haqqı nədir?

- işəgötürənin işçi ilə bağladığı müqaviləyə görə onun işdən çıxdığı halda ödədiyi vəsait
- işçinin ixtisas dərəcəsi əsasında ödənilən vəsait
- vaxtilə müəssisədə işləyib, lakin indi təqaüddə olan işçilərə müəssisələrin ödədiyi vəsait
- √ iş qüvvəsinin kəmiyyəti və keyfiyyətinə görə işçiyə müəssisə tərəfindən ödənilən pul vəsaitidir
- müəssisədə işçilərə yaxşı işlədiklərinə görə ödənilən mükafatlar

238. Əmək məhsuldarlığının yüksəldilməsi amilləri hansılardır?

- √ maddi-texniki, sosial, iqtisadi və təşkilati
- intensiv, ekstensiv, dəyişən, qarışıq
- analitik, statistik, eksperimental, qarışıq
- fəhlələrin iş vaxtının artırılması, növbələrin fasiləsizliyi və istirahət müddətinin qısaltılması
- müəssisədə inzibati idarə heyətinin sayının artırılması, fəhlələr arasında rəqabət, əmək haqqının artırılması

239. Əmək məhsuldarlığı nədir?

- √ konkret əmək növünün vaxt vahidi ərzində nə qədər məhsul istehsal etmək qabiliyyətidir
- müəssisədəki məhsul istehsalının hər vahidinin dəyəri
- bir məhsul vahidinə nə qədər əmək sərf olunmasını göstərən göstəricidir
- istehsal heyətinin əmək haqqı fondunun qeyri-istehsal heyətinin əmək haqqı fonduna nisbətidir
- istehsal heyətinin iş vaxtı fondunun qeyri-istehsal heyətinin iş vaxtı fonduna nisbətidir

240. Çıxma əmsalı belə hesablanır:

- müəyyən dövr ərzində qəbul olunan və azad olunan işçilərin fərqi ilə
- işçilərin orta siyahı sayının bütün səbəblər üzündən azad olunanlara nisbəti ilə
- işçilərin orta siyahı sayının şəxsi istəklərinə və ya əmək intizamını pozduqlarına görə azad olunanlara nisbəti ilə
- ✓ bütün səbəblər üzündən azad olunan işçilərin onların orta siyahı sayına nisbəti ilə
- şəxsi istəklərinə və ya əmək intizamını pozduqlarına görə azad olunan işçilərin sayının onların orta siyahı sayına nisbəti ilə

241. Mütəxəssislərə aiddir:

- əsas fəhlələr
- iş icraçıları
- ✓ mühəndis-texniki işçilər
- rəhbərlər
- kiçik xidmət personalı

242. Əmək məhsuldarlığının səviyyəsi xarakterizə edir:

- fondverimi, fondtutumu
- materialverimi və mənfəət
- əməyin fondtutumu və fondla silahlanması
- ✓ məhsulun əməktutumu və bir işçiyə olan istehsalı
- əməktutumu və fondtutumu

243. Müəssisənin məsuliyyəti maddəli işçilər qarşısında zərurət yaradır:

- ✓ əməyin yüksək məhsuldarlığı üçün şəraitin yaradılması
- təchizatçılarla müqavilələrin bağlanması
- xarici iş qüvvəsinin cəlb olunması
- marketinq tədqiqatlarının aparılması
- aksiya sayının artımı

244. Kompensasiya olunan ödənilmələrə nə aiddir?

- işçinin günahı səbəbindən boşdayanmaların ödənilməsi
- göstəricilərin üstün yerinə yetirilməsinə görə mükafat
- ✓ ağır şəraitdə işin yerinə yetirilməsinə əlavə ödəmə
- peşəkar ustalığa görə tarixi dərəcələrinə edilən əlavə ödəmə
- istehsalatdan ayrılmaqla təhsil dövründə işçilərin əməyinin ödənilməsi

245. Müəyyən işlərin həcmnin yerinə yetirilməsinə əməyin ödənilməsi:

- sadə vaxta maddə
- vaxta maddə - mükafatlı
- ✓ işə maddə
- işə maddə və vaxta maddə
- kontraktlı

246. 233. İşlənmə və tətbiqin səviyyəsinə görə innovasiya necə təsnifləşdirilir?

- texniki, təşklati-idarəetmə, sahə səviyyəli
- ✓ dövlət, sahə və sahədaxili səviyyəli
- sənaye, maliyyə, dövlət səviyyəli
- mütləq, yaxşılaşdırılmış
- məhsuldar və prosesli

247. 232. Əməktutumluluğun hansı növü köməkçi işçilərin əmək məsrəflərini nəzərə alır?

- ✓ xidmətin əməktutumluluğu

- idarənin əməktutumluluğu
- istehsal əməktutumluluğu
- texnoloji əməktutumluluğu
- tam əməktutumluluğu

248. 231. Eyni məhsul istehsal edən sahələrdə istehsalı müəyyən edən hansı üsuldan istifadə olunur?

- √ təbii
- təbii və əmək
- əmək
- dəyər
- şərti-təbii

249. 230. Kadr dövriyyəsinə hansı göstərici xarakterizə edir?

- artım əmsalı
- növbəlilik əmsalı
- √ qəbul üzrə əmsal
- yeniləşmə əmsalı
- dövretmə əmsalı

250. 229. Aşağıda sadalardan hansı əməyin vaxthesabı ödənilməsi sistemində aiddir?

- √ sadə
- mütərəqqi
- akkordlu
- dolayı
- düzünə

251. 228. Yeyinti sənayesinin hansı sahələrində əmək məhsuldarlığının natural göstəricisi qəbul edilməzdir?

- √ şərabçılıq
- balıq
- konservlər
- şəkər - rafinad
- çörəkbişirmə

252. 227. Yeyinti sənayesində nə qədər sənət və ixtisaslar vardır?

- 650.0
- 450.0
- 200.0
- √ 850.0
- 1000.0

253. 225. Yeyinti sənayesinin hansı sahəsində əmək haqqı daha yüksək taarif dərəcələri ilə həyata keçirilir?

- konserv sahəsində
- çörəkbişirmə sahəsində
- √ efir yağları sahəsi
- ət və süd sahəsində
- alkoqolsuz içkilər sahəsində

254. 223. Hansı göstərici məhsul vahidinə düşən əmək məsrəflərini əks etdirir?

- √ əmək tutumluluğu
- fərdi əmək məhsuldarlığı
- ictimai əmək məhsuldarlığı
- əməyin intensivliyi
- istehsal

255. 221. İstehsal olunan məhsulun həcmnin işçi heyətin sayına olan nisbəti kimi hesablanan göstərici:

- √ hasilat
- əmtəlik məhsul
- kadrlara plana görə tələbat göstəricisi
- axıcılıq əmsalı
- əməktutumu

256. 219. Əmək haqqının hansı formaları məlumdur?

- gündəlik, aylıq və işəməz
- işəməz, fasiləli və qarışıq
- √ işəməz və fasiləli
- gündəlik və aylıq
- qarışıq və illik

257. 218. Günəməz əmək haqqının hansı forması köməkçi fəhlələrin əmək haqqını ifadə edir?

- sadə
- kollektiv
- akkordlu
- düzünə
- √ dolayı

258. 217. Əsas işçilərdən xidmətlə məşğul olan işçilər hansılardır?

- mütəxəssislər
- sosial infrastruktur işçiləri
- √ köməkçi fəhlələr
- qulluqçular
- kiçik xidmətçi heyət

259. 216. Mühəndis-texniki işçilər heyətin hansı dərəcəsinə aiddirlər?

- √ mütəxəssislərə
- menecerlərə
- qulluqçulara
- əsas fəhlələrə
- rəhbər işçilərə

260. 215. Məhsul istehsalı ilə işçilərin hansı dərəcələri məşğuldur?

- √ fəhlələr
- kiçik xidmətçi heyət
- qulluqçular
- mütəxəssislər
- rəhbər işçilər

261. 214. Əmək resurslarından istifadənin ən ümumiləşdirilmiş səmərəlilik göstəricisi hansıdır?

- əməyin fondlarla silahlanması.
- axıcılıq əmsalı
- əməktutumu
- √ əmək məhsuldarlığı
- hasilat

262. Aşağıdakılardan hansı texnoloji proseslərin layihələndirilməsinə aiddir?

- texniki şərtlərin hazırlanması

- ✓ avadanlıqların seçilməsi və sex meydançalarında quraşdırılmasının layihələndirilməsi
- avadanlıqların orta təmirinin həyata keçirilməsinin layihələndirilməsi
- texniki layihənin hazırlanması
- eskiz layihəsinin hazırlanması

263. İnnovasiya fəaliyyəti:

- ✓ yeniliyin yaradılması və istehlakçıya çatdırılması və ya tətbiqi ilə əlaqədar elmi-texniki, təşkilati, maliyyə və kommersiya fəaliyyətini özündə birləşdirir
- yeni əsas fondlarının yaradılması ilə əlaqədar təşkilati və maliyyə fəaliyyətini özündə birləşdirir
- kadrların ixtisaslarının artırılması üzrə fəaliyyəti özündə birləşdirir
- müəssisədə əsas və köməkçi sexlərin layihələndirilməsi üzrə fəaliyyəti özündə birləşdirir
- yeni tikintinin layihələndirilməsi üzrə fəaliyyəti özündə birləşdirir

264. İstehsalın texnoloji hazırlığı mərhələsində:

- ✓ yeni texnoloji prosesin layihələndirilməsi həyata keçirilir
- əmək, material, yanacaq və enerji məsrəflərinin normalaşdırılması həyata keçirilir
- əmək şəraitinin yaxşılaşdırılması üzər təkliflər hazırlanır
- tikinti işlərinin layihələndirilməsi həyata keçirilir əməyin təkmilləşdirilməsi üzər təkliflər hazırlanır
- yeni məhsulun layihələndirilməsi həyata keçirilir

265. İnnovasiyanın əlaməti hansıdır?

- yalnız yeni məhsul növləri formasında olması
- əsas fondların dəyərini artırması imkanı
- ✓ kommersiya baxımından reallaşdırılması imkanı
- istehsal prosesində bir dəfə iştirak edir
- heç vaxt köhnəlməmə imkanı

266. Müəssisələrdə məhsulun layihələndirilməsinin başlanğıc mərhələsi hansıdır?

- ✓ elmi-tədqiqat işlərinin aparılması
- texnikanın istismarı
- məhsulların reallaşdırılması
- məhsulun bilavasitə istehsalı
- texnoloji hazırlıq

267. İnnovasiyanın texnoloji potensialı nədir?

- ✓ yeniliyin əsasında dayanan konsepsiyanın obyektiv fiziki, kimyəvi, bioloji və digər parametrlərinin son həddini göstərir
- yeniliyin əsasında dayanan konsepsiyanın fondverminin son həddini göstərir
- yeniliyin əsasında dayanan konsepsiyanın fondtutumululuğunu göstərir
- yeniliyin əsasında dayanan konsepsiyanın əməktutumululuğunu göstərir
- yeniliyin əsasında dayanan konsepsiyanın materialtutumululuğunu göstərir

268. İnnovasiya layihəsi nədir?

- qeyd olunan bütün variantları birləşdirən sənədlər toplusudur
- konkret məkan və zaman çərçivəsində yeni məhsulun satışı üzrə elmi əsaslandırılmış məqsədlər və tədbirlər sistemini müəyyən edən sənədlər toplusudur
- ixtiranın tətbiqi çertyojudur
- yeniliyin, ixtiranın təsvirini müəyyən edən sənədlər toplusudur
- ✓ konkret məkan və zaman çərçivəsində innovasiya prosesinin təşkili, problemin həlli üzrə elmi əsaslandırılmış məqsədlər və tədbirlər sistemini müəyyən edən sənədlər toplusudur

269. Texnoloji parametrlərindən asılı olaraq innovasiyalar aşağıdakı kimi qruplaşdırılır:

- ✓ məhsul və proses innovasiyaları
- məhsul və əməliyyat innovasiyaları

- iqtisadi və təşkilati innovasiyalar
- idarəetmə və texnoloji innovasiyalar
- təşkilati və proses innovasiyalar

270. Elmi-texniki tərəqqinin istiqamətindən fərqli olan reallaşdırma formaları:

- ✓ prinsipial yeni növ əmək vəsaitlərinin yaradılması
- istehsalın elektriklişdirilməsi
- elektriklişdirmə və kimyalaşdırma
- istehsalın kimyalaşdırılması
- kompleks mexaniklişdirmə və avtomatlaşdırma

271. Proses innovasiyaları:

- sənayenin maddi-texniki bazasının təkmilləşdirilməsi ilə başa çatan, yeni avadanlıqların işlənməsi və tətbiqi
- yeni texnologiyaların tətbiqi ilə əlaqəli olan istehsalat
- ✓ yeni texnoloji proseslərin işlənməsi və tətbiqi ilə əlaqəli olan
- unikal, analoqu olmayan məhsullar, texnologiyalar, istehsalın təşkili metodları
- təkmilləşdirilmiş və texniki modernizasiya ilə əlaqəli olan, tanınmış, istifadədə olan texnika nümunələri

272. Yaxşılaşdırılan innovasiyalar:

- ✓ təkmilləşdirilmiş və texniki modernizasiya ilə əlaqəli olan, tanınmış, istifadədə olan texnika nümunələri
- yeni texnoloji proseslərin işlənməsi və tətbiqi ilə əlaqəli olan
- yeni texnologiyaların tətbiqi ilə əlaqəli olan istehsalat
- sənayenin maddi-texniki bazasının təkmilləşdirilməsi ilə başa çatan, yeni avadanlıqların işlənməsi və tətbiqi
- unikal, analoqu olmayan məhsullar, texnologiyalar, istehsalın təşkili metodları

273. Mütləq innovasiyalar:

- ✓ unikal, analoqu olmayan məhsullar, texnologiyalar, istehsalın təşkili metodları
- yeni texnoloji proseslərin işlənməsi və tətbiqi ilə əlaqəli olan
- yeni texnologiyaların tətbiqi ilə əlaqəli olan istehsalat
- sənayenin maddi-texniki bazasının təkmilləşdirilməsi ilə başa çatan, yeni avadanlıqların işlənməsi və tətbiqi
- təkmilləşdirilmiş və texniki modernizasiya ilə əlaqəli olan, tanınmış, istifadədə olan texnika nümunələri

274. 252. Sənaye istehsalı sahələri səviyyəsində innovasiya necə təsnifləşdirilir?

- sənaye, maliyyə, ticarət-vasitəçilik, elmi, hüquqi, sosial
- məhsul, proses
- ✓ texniki, texnoloji, iqtisadi, təşkilati-idarəetmə, sosial
- dövlət, sahə, firmadaxili
- mütləq, yaxşılaşdırıcı

275. 251. Hansı hallarda innovasiya proyektini iqtisadi baxımdan səmərəli hesab olunur?

- xalis cari dəyər 0-dan böyük olanda
- xalis cari dəyər 1-dən böyük olanda
- ✓ xalis cari dəyər 0-dan kiçik olanda
- xalis cari dəyər 0-a bərabər olanda
- xalis cari dəyər 1-dən kiçik və ya bərabər olanda

276. 250. Hansı innovasiyalar nadir və analoqu olmayanlara aiddir?

- yaxşılaşdırıcı
- saxta innovasiya
- ✓ mütləq
- mütərəqqi
- nisbi

277. 248. Sublimə edilmə nə deməkdir?

- ✓ dondurulma və qurudulma
- parçalanma və dondurulma
- parçalanma
- dondurulma
- qurudulma

278. 247. Biotexnologiya nəyə şərait yaradır?

- ✓ tərəvəz bitkiləri toxumlarının cücərməsinin sürətləndirilməsinə
- ənənəvi yeyinti əlavələrinin alınmasına
- qarışıq tərkibli müxtəlif növlərin alınmasına
- heyvandarlığın yem bazasının genişlənməsinə
- məhsulların geniş çeşidli istehsalına

279. 239. Prinsip etibarı ilə yeni məhsul, yarımfabrikat, xammal alınması ilə əlaqədar olan innovasiya hansıdır?

- ✓ məhsuldar
- prosesli
- aldadıcı innovasiya
- yaxşılaşdırıcı
- mütləq

280. 234. Öz xüsusiyyətinə görə innovasiya necə təsnifləşdirilir?

- ✓ məhsuldar və prosesli
- texniki, təşklati-idarəetmə, sahəvi
- mütləq, yaxşılaşdırılmış
- sənaye, maliyyə, dövlət
- dövlət, sahə və sahədaxili

281. İstehsalın təmərküzləşdirilməsinin iqtisadi səmərəliliyi nədə ifadə olunur?

- müəssisənin ölçülərinin artması nəticəsində bazarlara daha çox məhsul çıxarılmasında
- müəssisənin ölçülərinin artması nəticəsində yeni iş yerlərinin yaradılmasında
- ✓ müəssisənin ölçülərinin artması nəticəsində istehsalın texniki-iqtisadi göstəricilərinin yaxşılaşmasında
- eyniadlı məhsul istehsalçılarının sayının azalması nəticəsində sahənin idarə edilməsinin asanlaşmasında

282. İstehsal-texniki təmərküzləşmə necə baş verir?

- ✓ qurulmuş avadanlıqların sayca çoxaldılması yolu ilə
- aqreqat və avadanlıqların texnoloji strukturunda daha güclülərin, məhsuldarlığı yüksək olanların payının artması yolu ilə
- müəssisədə qurulmuş avadanlıqlardan istismarda olanların sayının artırılması yolu ilə
- müəssisədə qurulmuş avadanlıqların əsaslı təmiri və modernləşdirilməsi yolu ilə
- aqreqat və avadanlıqların texnoloji strukturunda daha güclülərin, məhsuldarlığı yüksək olanların sayının azaldılması yolu ilə

283. Təmərküzləşmənin formaları hansılardır?

- konstruksiya, texnoloji ardıcılıq, son məhsul istehsalı və təşklati-təsərrüfat
- aqreqat, mexaniki, texniki
- ✓ aqreqat, istehsal-texniki və texnoloji
- fərdi, seriyalı və kütləvi
- istehsal, satış, idxal və ixrac

284. Aşağıdakı cəhətlərdən hansı təmərküzləşmə prosesinə xasdır?

- məhsul istehsalının müəssisələr arasında bərabər bölünməsi
- ✓ məhsul istehsalının iri müəssisələrdə cəmləşməsi
- məhsul bazarının müəssisələr arasında bərabər bölünməsi

- eyni məhsulu istehsal edən müəssisələrin sayının artması
- eyni məhsulu istehsal edən müəssisələrin hamısının bir mərkəzdən idarə edilməsi

285. Təmərküzləşmənin mütləq mənada artması nədir?

- ✓ sahəyə daxil olan müəssisələrin ölçülərinin artmasıdır
- sahəyə daxil olan müəssisələrin işçilərinin sayının artmasıdır
- sahəyə daxil olan müəssisələrin əsas fondlarının dəyərinin artmasıdır
- sahəyə daxil olan müəssisələrin ölçülərinin artmasıdır
- sahənin ümumi istehsalında iri müəssisələrin payının artmasıdır

286. İstehsalın təmərküzləşməsi aşağıdakılardan hansı biri ilə xarakterizə olunur?

- ✓ müəssisələrin iriləşməsi
- müəssisədə işçilərinin sayının azalması
- əmək bölgüsünün dərinləşməsi
- texnologiyadan müxtəlif istehsalların bir müəssisədə uzlaşdırılması
- müəssisənin ölçülərinin kiçilməsi

287. İstehsalın təmərküzləşməsi nədir?

- bütün sənaye müəssisələrinin birliyi
- sənaye sahəsində kiçik müəssisələrin tamamilə iflası
- yerli müəssisələr tərəfindən sənaye istehsalının getdikcə artması
- ✓ sahədə məhsul istehsalı üzrə iri müəssisələrin xüsusi çəkirlərinin mütəmadi artması
- istehsal həcmində kiçik müəssisələrdə həyata keçməsi prosesinin genişlənməsi

288. İstehsalın ictimai təşkilat formaları hansılardır?

- istehsalın təmərküzləşdirilməsi, ixtisaslaşdırılması, mexanikləşdirilməsi və avtomatlaşdırılması
- istehsalın mexanikləşdirilməsi, kompleks mexanikləşdirilməsi, avtomatlaşdırılması və kompleks avtomatlaşdırılması
- istehsalın elektrikləşdirilməsi, mexanikləşdirilməsi, avtomatlaşdırılması və kimyalaşdırılması
- fərdi, seriyalı və kütləvi istehsal
- ✓ istehsalın təmərküzləşdirilməsi, ixtisaslaşdırılması, kooperativləşdirilməsi və kombinənləşdirilməsi

289. İstehsalatın təmərküzləşməsinə xarakterizə edən göstərici budur:

- ✓ müəssisənin gücü
- kombinatlar tərəfindən istehsal olunan yan məhsulun payı
- müəssisənin ümumi məhsul buraxılışında köməkçi məhsulun xüsusi çəkisi
- müəssisədə buraxılan məmulat qruplarının və ya növlərinin xüsusi çəkisi, sahədə buraxılan ümumi sayda həmin məmulatların xüsusi çəkisi
- əmtəə məhsulunun ümumi dəyərində alınan məmulatların (yarımfabrikatların) payını xarakterizə edən əmsal

290. Təmərküzləşmənin iqtisadi səmərəliliyi hansı göstəricilərin yaxşılaşdırılmasını təmin edir

- ✓ texniki-iqtisadi
- iqtisadi
- nəqliyyat
- texniki-texnoloji
- sosial-iqtisadi

291. 268. Təmərküzləşməyə hansı amil mənfi təsir göstərir?

- bazarda rəqiblərin olması
- istehsal infrastrukturunun zəifliyi
- ✓ tikintinin və layihə gücünün mənimlənməsi müddətinin uzanması
- məhsulun fondtutumunun azalması
- məhsul vahidinin maya dəyərinin yüksəlməsi

292. 267. Yeyinti müəssisələrinin ölçülərinin artırılmasına nə təsir edir?

- √ əhalinin real gəlirlərinin artması ilə əlaqədar olaraq ərzaq məhsullarına tələbatın artması
- qarışıq sahələrlə ixtisaslaşmanın və kooperasiyanın səviyyəsi
- müəyyən bir sahənin və şirkətin rəqabətqabiliyyətliliyinin yüksək olması
- yeyinti sənaye müəssisələrinin məhsullarının maya dəyərini aşağı salınması
- təchizatçılara qədər olan məsafə

293. 263. Yeyinti sənayesində istehsalın təmərküzləşməsi şərtləri hansılardır?

- √ xammalın fiziki xassəsi və kimyəvi tərkibi imkan verir ki, xammalın təkrar emalı üçün kombinə olunmuş istehsal yaratsın
- mövsümi xüsusiyyəti olmayan çoxsaylı xammal növlərinin istehsalı
- xammalın daşınma radiusunun məhdud olmaması, onun az korlanması
- xüsusi saxlanma yerlərinə, soyuducu kameraların olmasına ehtiyac olmaması
- məhsulun gündəlik istehsalına olan ehtiyacın olmaması

294. 260. Əməyin ictimailəşməsi nə deməkdir ?

- hazır məhsulun birləşmə istehsalı ilə şərtlənən istehsal əlaqələri
- eynicinsli emal edilən xammal və ya səmt məhsulu əsasında vahid istehsal kompleksində birləşmə
- √ əmək fəaliyyətinin ayrı-ayrı təsərrüfat subyektləri tərəfindən qarşılıqlı əlaqəli şəkildə həyata keçirilməsi
- ictimai əmək prosesində əmək fəaliyyətinin müxtəlif növlərinin xüsusişməsi
- eynicinsli, kütləvi və iri həcmli məhsul buraxan ayrı-ayrı istehsalın xüsusişməsi

295. 259. İctimai əmək prosesində müxtəlif növ əmək fəaliyyətinin ayrılması nə deməkdir?

- ixtisaslaşma
- diversifikasiya
- √ əmək bölgüsü
- əməyin ümumiləşdirilməsi
- əlaqələndirmə

296. 258. Kiçik müəssisələrin üstünlüyü nədədir?

- elmi-tədqiqat laboratoriyalarının təşkilinin geniş imkanları olması
- marketing tədqiqatı, reklamlar üçün azad pul vəsaitinin olması
- √ yerli resursların istehsalda daha dolğun cəlb edilməsi, rəqabətin inkişafına şərait yaratması
- istehsalın yüksək fondtutumluluğu və əməktutumluluğu
- daha məhsuldar avadanlıqların tətbiqi imkanları

297. 257. İri müəssisələrin üstünlüyü nədədir?

- √ marketing tədqiqatı, reklamlar üçün azad pul vəsaitinin olması
- istehsalın yüksək fondtutumluluğu və əməktutumluluğu
- idarəetmənin sadə və çevik quruluşu
- tələbatda baş verən dəyişikliklərə tez reaksiya vermə qabiliyyəti
- onların çevikliyi

298. 256. Təmərküzləşmə nədir?

- √ bu, məhsul istehsalının iriləşdirilməsi və onun iri müəssisələrdə cəmlənməsi prosesidir
- bu, kütləvi və iri seriyalı məhsul istehsalıdır
- bu, əlaqələrin gələcəkdə daha da dərinləşməsi və əməyin ümumiləşdirilməsi prosesidir
- bu, texnoloji cəhətdən müxtəlif olan istehsalın bir müəssisədə birləşməsidir
- bu, müəssisələr arasında düzünə istehsal əlaqələridir

299. 255. Məhsul istehsalının iri müəssisələrdə cəmlənməsi və onların iriləşdirilməsi prosesi necə adlanır?

- √ təmərküzləşmə
- birləşmə

- kombinəlaşmə
- kooperasiya
- ixtisaslaşma

300. 254. İstehsalın ictimai təşkilinin hansı formaları mövcuddur?

- √ təmərküzləşmə, ixtisaslaşma, kooperasiya, kombinəlaşmə
- təmərküzləşmə, ixtisaslaşma, kooperasiya, kombinəlaşmə
- diversifikasiya, ixtisaslaşma, kooperasiya, kombinəlaşmə
- təmərküzləşmə, vahid bir şəklə salınma, ixtisaslaşma, kombinəlaşmə
- təmərküzləşmə, ixtisaslaşma, ayrı-ayrı təbəqələrə bölünmə, kooperasiya

301. İstehsalın kooperativləşdirilməsinin formaları hansılardır?

- əşya, istehsal-texniki və texnoloji mərhələ üzrə
- əşya, texniki, fiziki
- aqreqat, istehsal-texniki və texnoloji
- √ aqreqat, hissə və texnoloji mərhələ üzrə
- texnoloji, əşya, mexaniki

302. İstehsalın kooperasiyalaşdırılması nədir?

- bazar seqmentini ələ keçirmək üçün müəssisələrin gizli razılığıdır
- √ müəyyən bir məhsulun birgə istehsalı ilə məşğul olan müəssisələr arasındakı uzunmüddətli təsərrüfat əlaqələri formasıdır
- müəssisələrin hər hansı məhsulun birgə istehsalı üçün yaratdıqları birlik formasıdır
- bir-birinin fəaliyyət nəticələrinə ehtiyacı olan müəssisələrin öz aralarında əmtəə və xidmətlərlə hesablaşmaları prosesidir
- ölkədə hər hansı məhsul istehsal etmək məqsədilə xarici investorların cəlb edilməsidir

303. Sahə üzrə ixtisaslaşma nədir?

- iqtisadiyyatın iri sahələrə – sənaye, kənd təsərrüfatı, nəqliyyat və s. bu kimi sahələrə bölünməsidir
- özünün konstruksiyasına, hazırlanma texnologiyasına görə fərqli olan istehsalların bir sahədə cəmləşməsidir
- ictimai və ya şəxsi tələbatı ödəmək üçün geniş nomenklaturada məhsul istehsalının müəyyən dövr üçün bir sahədə cəmləşməsidir
- √ ictimai və ya şəxsi tələbatı ödəmək üçün məhdud nomenklaturada məhsul istehsalının nisbətən uzun dövr üçün hazırlanmasını təmin etmək məqsədilə bu işə hər hansı sahənin uyğunlaşdırılmasıdır
- iqtisadi əməkdaşlıq birliklərinə daxil olan ölkələrin müəyyən məhsulların istehsalı və satışı üzrə ixtisaslaşmasıdır

304. Müəssisə miqyasında ixtisaslaşdırma nədir?

- √ özünün konstruksiyasına, hazırlanma texnologiyasına görə analoq təşkil edən, tətbiq sahəsi məhdud olan, istehsalı uzun dövr üçün təkrarlanan məhsul istehsalının bir müəssisədə təmərküzləşməsidir
- özünün konstruksiyasına, hazırlanma texnologiyasına görə fərqli olan istehsalların bir müəssisədə cəmləşməsidir
- eyni adlı məhsulların bazarda satışının yalnız bir müəssisədə cəmləşməsidir
- müəyyən texnoloji əməliyyatların yerinə yetirilməsi üçün onların sex, istehsal sahəsi və iş yerləri arasında bölüşdürülərək cəmləşdirilməsidir
- ictimai və ya şəxsi tələbatı ödəmək üçün məhdud nomenklaturada məhsul istehsalının nisbətən uzun dövr üçün bir sahədə cəmləşməsidir

305. İxtisaslaşdırma necə meydana çıxır?

- √ əmək bölgüsünün inkişafı və dərinləşməsi nəticəsində
- istehsalın iri müəssisələrdə cəmlənməsi nəticəsində
- müəssisələrin ölçüsünün böyüməsi nəticəsində
- müxtəlif istehsalların bir müəssisədə birləşməsi nəticəsində
- müəssisələr arasında uzunmüddətli təsərrüfat əlaqələrinin yaranması nəticəsində

306. İxtisaslaşdırma nədir?

- müəssisənin mümkün olan bütün fəaliyyət sferalarına daxil olmasıdır
- müəssisənin nisbətən uzun müddətə müəyyən bazar seqmentinə uyğun fəaliyyətidir
- müəssisənin həmişə eyni məhsul göndərənlərlə işləməsidir

- ✓ konstruktiv quruluşuna, hazırlanma texnologiyasına və iqtisadi təyinatına görə həcins məhsul istehsalın məhdud sayda müəssisələrdə təmərküzləşməsidir
- müəssisənin həmişə eyni istehlakçılara xidmət göstərməsi və məhsul satmasıdır

307. İstehsalın kombinəlaşmasını xarakterizə edən göstərici budur:

- müəssisənin ümumi məhsul buraxılışında köməkçi məhsulun xüsusi çəkisi
- əmtəə məhsulunun ümumi dəyərində alınan məmulatların (yarımfabrikatların) payını xarakterizə edən əmsal
- ✓ kombinatda istehsal olunan yan məhsulun payı
- müəssisədə buraxılan məmulat qruplarının və ya növlərinin xüsusi çəkisi, sahədə buraxılan ümumi sayda həmin məmulatların xüsusi çəkisi
- müəssisənin gücü

308. İstehsalın kooperativləşdirilməsini xarakterizə edən göstərici budur:

- müəssisədə buraxılan məmulat qruplarının və ya növlərinin xüsusi çəkisi, sahədə buraxılan ümumi sayda həmin məmulatların xüsusi çəkisi
- kombinatlar tərəfindən istehsal olunan yan məhsulun payı
- müəssisənin ümumi məhsul buraxılışında köməkçi məhsulun xüsusi çəkisi
- ✓ əmtəə məhsulunun ümumi dəyərində alınan məmulatların (yarımfabrikatların) payını xarakterizə edən əmsal
- müəssisənin gücü

309. İstehsalatın ixtisaslaşmasını xarakterizə edən göstərici budur:

- ✓ müəssisədə buraxılan məmulat qruplarının və ya növlərinin xüsusi çəkisi, sahədə buraxılan ümumi sayda həmin məmulatların xüsusi çəkisi
- əmtəə məhsulunun ümumi dəyərində alınan məmulatların (yarımfabrikatların) payını xarakterizə edən əmsal
- kombinatlar tərəfindən istehsal olunan yan məhsulun payı
- müəssisənin ümumi məhsul buraxılışında köməkçi məhsulun xüsusi çəkisi
- müəssisənin gücü

310. 297. Yeyinti sənayesində ixtisaslaşmanın hansı forması perspektivli hesab olunur?

- konkret əşya
- ✓ detallar üzrə
- konkret əşya və texnoloji
- sadalananlardan heç biri
- texnoloji

311. 295. Yeyinti sənayesinin müxtəlif sahələrində aşağıda göstərilən kooperasiya əlaqələrinin hansı düzgündür?

- ✓ konserv- qənnadı
- nişasta-pateka-konserv
- yağhasiletmə-qənnadı
- spirt-şörəkbəşirmə
- qənd-rafinad-yağ-piy

312. 292. Aşağıdakı müddəalardan hansı düzgündür?

- ✓ istehsal nə qədər mürəkkəb olsa, ixtisaslaşma səviyyəsi də bir o qədər yüksək olar
- məhsulun çeşidi nə qədər geniş olarsa, ixtisaslaşma imkanları da çox olar
- məhsulun nomenklaturası nə qədər geniş olsa, ixtisaslaşma imkanları da bir o qədər yüksək olar
- bir regionda nə qədər çox müəssisə cəmlənsə ixtisaslaşma imkanları onlar üçün az olar
- istehlak çox olarsa, ixtisaslaşma imkanları da bir o qədər az olar

313. 290. Qənd-rafinad müəssisələrini hansı ixtisaslaşma formasına aid etmək olar?

- ✓ texnoloji
- sahələrarası
- rayonlararası
- detallar üzrə

- konkret əşya

314. 289. Yeyinti sənayesində konkret əşyalar üzrə ixtisaslaşmaya təsir edən əsas amil hansıdır?

- istehsal prosesinə xidmət edən sexlərdə energetik güclərin qurulması
- düzgün cavab yoxdur
- ✓ kənd təsərrüfatı xammalı emal edən yeyinti sənaye sahələrinin və kənd təsərrüfatının ərazi ixtisaslaşması
- müəssisələrin xüsusi iqlim şəraiti olan coğrafi rayonlarda yerləşdirilməsi
- elmi-texniki tərəqqinin təsiri ilə istehsal prosesinin təkmilləşdirilməsi

315. 288. Sahə və yarım sahə daxilində tək-tək əmək bölgüsündə hansı ixtisaslaşma mövcuddur?

- sahələrarası ixtisaslaşma
- rayonlararası ixtisaslaşma
- ✓ müəssisənin ixtisaslaşması
- sahənin ixtisaslaşması
- yarım sahənin ixtisaslaşması

316. 286. Yeyinti sənayesinin hansı sahəsində texnoloji ixtisaslaşma daha geniş yayılıb?

- çuğundur-şəkər
- meyvə konservləri
- ✓ çay istehsalı
- çörək-bulka
- makaron

317. 285. Yeyinti sənayesinin hansı sahəsində konkret əşya ixtisaslaşması geniş yayılıb?

- ✓ çörək-bulka
- tütünçülükdə
- çay istehsalında
- pivə bişirmədə
- şrabçılıqda

318. 284. İstehsalın ixtisaslaşması ardıcıl olaraq hansı mərhələləri keçir?

- ✓ sənayenin ixtisaslaşması; müəssisələrin ixtisaslaşması; müəssisədaxili, sex, istehsal bölmələri ixtisaslaşması
- müəssisə ixtisaslaşması; müəssisədaxili, sexlər, istehsal bölmələrinin ixtisaslaşması; iş yerlərinin ixtisaslaşması
- sənayenin ixtisaslaşması; sənaye sahələrinin ixtisaslaşması; müəssisələrin ixtisaslaşması
- iqtisadiyyatın ixtisaslaşması; sənayenin ixtisaslaşması; sahələrin ixtisaslaşması
- sahə ixtisaslaşması; yarım sahə ixtisaslaşması; müəssisə ixtisaslaşması

319. 281. Sahə ixtisaslaşmasının nümunəsi hansıdır?

- konserv sənayesi
- şəkər sənayesi
- ✓ yeyinti sənayesi
- ət və süd sənayesi
- bərk pendir istehsalı

320. 280. Sənayedə istehsalın ixtisaslaşması özünü nədə göstərə bilər?

- sənaye, sahə və müəssisə səviyyəsində
- sahə, sahələrarası və beynəlxalq ixtisaslaşmada
- mikro və makro səviyyədə
- ✓ sahə, yarım sahə, müəssisə səviyyəsində
- sahələrarası və sahədaxili ixtisaslaşmada

321. 279. İxtisaslaşmanın iqtisadi səmərəliliyinin müəyyən edilməsində hansı göstəricidən istifadə olunur?

- √ məhsul vahidinə düşən nəqliyyat xərcləri
- gəlir
- əmtəlik məhsul istehsalına çəkilən xərclər
- sənaye-istehsal heyətinin sayı
- məhsul istehsalının həcmi

322. 277. Sahə mənsubiyyətinə görə kooperasiyanın hansı forması məlumdur?

- √ sahədaxili, sahələrarası
- konkret əşya, detallar üzrə, texnoloji
- sahələr, sahələrarası, beynəlxalq
- rayondaxili, rayonlararası, sahədaxili, sahələrarası
- rayonlardaxili, rayonlararası

323. 275. Kooperasiya nədir?

- bu, texnoloji baxımdan müxtəlif cinsli istehsalın bir müəssisədə cəmlənməsidir
- bu, əlaqələrin daha da dərinləşməsi və əməyin ictimailəşdirilməsi prosesinin inkişafıdır
- √ bu, müəssisələr arasında birbaşa istehsal əlaqəsidir
- bu, kütləvi və ya iri seriyalı məhsul istehsalıdır
- bu, məhsulun istehsalının iriləşdirilməsi və onların iri müəssisələrdə cəmlənməsidir

324. 274. Yeyinti sənaye sahələrində hansı ixtisaslaşma forması yoxdur?

- konkret əşya
- rayonlararası
- sahələrarası
- texnoloji
- √ detallar üzrə

325. 272. İxtisaslaşmanın hansı məlum formaları var?

- √ konkret əşya, texnoloji, detallar üzrə
- xüsusi, konkret əşya, detallar üzrə
- sahəvi, beynəlxalq, rayonlararası
- konkret əşya, texnoloji, prosesli
- sahə və müəssisə səviyyəsində

326. 271. İxtisaslaşma səviyyəsi hansı göstəricilərlə xarakterizə olunur?

- √ müəyyən bir sahədə istehsal edilən məhsulun ümumi həcmində istehsal edilən yekcins məhsulun payı
- bir müəssisəyə düşən illik məhsul istehsalının həcmi ilə müəyyən edilən müəssisənin orta ölçüsü
- sahənin ümumi məhsul istehsalı həcmində iri müəssisələrin məhsullarının xüsusi çəkisi
- müəssisənin orta energetik gücü
- hazır məhsul istehsalında istifadə olunan təkrar xammalın səviyyəsi

327. 270. İxtisaslaşma nədir?

- bu, bir müəssisədə texnoloji baxımdan müxtəlif cinsli istehsalın cəmlənməsidir
- bu, əlaqələrin dərinləşməsi və əməyin ümumiləşdirilməsi prosesinin inkişafıdır
- bu, məhsul istehsalının iriləşdirilməsi prosesi və onların iri müəssisələrdə cəmlənməsidir
- √ iri seriyalı və ya kütləvi məhsul istehsalıdır
- bu, müəssisələr arasında birbaşa əlaqədir

328. Aşağıdakı cəhətlərdən hansı həm kombinləşməyə, həm də təmərküzləşməyə şamil olunur?

- işçilərin sayının azalması
- anoloji məhsullar istehsal edən müəssisələrin birliyi
- √ müəssisələrin ölçüsünün böyüməsi
- müəssisələrin istehsal etdiyi məhsul digəri üçün xammaldır

- müxtəlif istehsalların birliyi

329. Kombinələşmənin əsas şərti nədir?

- kombinata daxil olan müxtəlif müəssisələr arasında bazarın bölüşdürülməsidir
- müxtəlif profilli istehsalların eyni bir ölkədə yerləşdirilməsidir
- eyni bir ərazidə analogi müəssisələrin cəmləşdirilməsidir
- kombinata daxil olan müxtəlif müəssisələrdə eyni texnoloji avadanlıqlardan istifadə edilməsidir
- ✓ müxtəlif profilli istehsalların eyni bir məkanda təmərküzləşdirilməsidir

330. Qarışıq kombinələşmə tipi nə vaxt olur?

- məhsulun həm istehsalı, həm də satışı bir müəssisədə cəmləşəndə
- müxtəlif müəssisələrdə istehsal edilən hissə və qovşaqlar bir müəssisədə hazır məhsul kimi yığılanda
- xammal ardıcıl emal olunanda
- ✓ xammalın bir növünün ardıcıl emalından əsas yarımfabrikat və ya hazır məhsul, tullantılardan isə əlavə yarımfabrikat və ya əlavə hazır məhsullar alınanda
- xammal kompleks emal olunanda

331. Aşağıdakılardan hansı kombinələşdirmənin səciyyəvi xüsusiyyəti hesab olunur?

- istehsalın yalnız sifarişlər əsasında olması, sifariş edilmiş məhsulların bir neçə müəssisə tərəfindən istehsalı
- müxtəlif müəssisələrin istehsalı olan hissə və qovşaqların bir müəssisədə son məhsul formasında yığılması
- istehsal prosesinin mərhələləri arasındakı ahəngdarlıq, müəssisələrin mülkiyyətçisinin eyni şəxs olması, vahid mərkəzləşdirilmiş idarəetmə sistemi
- istehsal prosesinin yalnız bir müəssisədə baş verməsi, istehsal olunmuş məhsulların istehlakçıya çatdırılmasında heç bir vasitəçidən istifadə edilməməsi
- ✓ müxtəlif istehsalların birliyi, kombinata daxil olan müəssisələrin texniki-iqtisadi vəhdəti, vahid enerji sistemi və nəqliyyat bazası

332. Sənayedə kombinələşdirmə nədir?

- ✓ texnoloji və təşkilati baxımdan əlaqəli olan müxtəlif sahələrə məxsus ayrı-ayrı istehsalların vahid istehsal kompleksində birləşdirilməsidir
- müəssisələrin fəaliyyətlərinin dövlət tərəfindən əlaqələndirilməsidir
- birlik və müəssisələrin istehsal etdiyi məhsulların növü, tipi, ölçüsü və modellərin sayının artması prosesidir
- istehsalın daha iri müəssisələrdə təmərküzləşməsi prosesidir
- oxşar məhsulları istehsal edən müxtəlif müəssisələrin bir mərkəzdən idarə edilməsidir

333. Bir sahədə məhsul istehsalını həyata keçirən müəssisələrin birliyi:

- ✓ şaquli inteqrasiya
- kombinələşmə
- konqlomerasiya
- üfüqi inteqrasiya
- kooperativləşmə

334. Kombinələşmə və şaquli inteqrasiya üçün xarakterik olan ümumi cəhətləri göstərin:

- texniki-iqtisadi birlik
- vahid enerji təsərrüfatı və ümumi köməkçi və xidmət istehsalatları
- ✓ idarəetmənin mərkəzləşməsi
- bircinsli texnoloji istehsalat birliyi
- istehsalat və kommunikasiyalar arasında olan ərazi birliyi

335. 308. Kombinələşmənin zəminləri hansıdır?

- ✓ çoxkomponentli kənd təsərrüfatı xammalından istifadə
- kənd təsərrüfatı xammalı emal edən müəssisələrdə istehsalın qeyri-mövsümi xarakteri
- əlavə məhsulların və tullantıların gec xarab olması
- xammalın əksər növlərinin emalı zamanı əlavə tullantı və itkilərin minimum olması
- təkrar kənd təsərrüfatı xammalından istifadə

336. 307.Kombinəlaşmə nəticəsində nə baş verir?

- √ işin mövsümliliyi qaydaya düşür
- inzibati- idarəetmə və nəqliyyat xərcləri artır
- fondverimi azalır
- təmərküzləşmənin səviyyəsi azalır
- köməkçi istehsal sahələrinə qoyulan xüsusi kapital qoyuluşları yüksəlir

337. 305.Yeyinti sənayesində istehsalın kombinəlaşmə səviyyəsini hansı göstərici əks etdirir?

- eyni müəssisə tərəfindən istehsal olunan eynicinsli məhsul qrup və növlərinin miqdarı
- sahənin məcmu istehsal həcmində iri müəssisələrin məhsullarının xüsusi çəkisi
- √ hazır məhsul istehsalında təkrar xammaldan istifadə səviyyəsi
- sahə müəssisələrinin ümumi sayında iri müəssisələrin xüsusi çəkisi
- sahənin istehsal məhsulunun ümumi həcmində eynicinsli məhsul istehsalının payı

338. 304. Kombinəlaşmənin hansı forması aqrar sənaye inteqrasiyası şəklində müydana çıxır?

- xammaldan kompleks istifadə
- qarışıq sahə müəssisələrinin birləşməsi
- √ kənd təsərrüfatı məhsulu istehsalı və onun sənayedə emalının birləşməsi
- xammalın ardıcıl emalı
- əsas istehsal tullantılarının emalı

339. 303. Melass hansı sənaye tullatılarına aiddir?

- ət və süd
- balıq
- √ şəkər istehsalı
- yağlı bitkilər emalı
- unüyütmə

340. 302. Cecələr yeyinti sənayesinin hansı sahəsinin tullantılarıdır?

- √ yağlı bitkilər emalı
- şəkər istehsalı
- balıq
- ət və süd
- unüyütmə

341. 301. Kombinəlaşmə nədir?

- √ bu, texnoloji baxımdan müxtəlif cinsli istehsalın bir müəssisədə cəmlənməsidir
- bu, kütləvi və ya iri seriyalı məhsul istehsalıdır
- bu, əlaqələrin daha da dərinləşməsi və əməyin ictimailəşdirilməsi prosesinin inkişafıdır
- bu, müəssisələr arasında birbaşa istehsal əlaqəsidir
- bu, məhsulun istehsalının iriləşdirilməsi və onların iri müəssisələrdə cəmlənməsidir

342. 300. İstehsalın ictimai təşkilinin aşağıdakı formalarından hansı ən mütərəqqi hesab olunur?

- √ kombinəlaşmə
- inteqrasiya
- kooperativləşmə
- ixtisaslaşma
- təmərküzləşmə

343. 299.İstehsalın ictimai təşkilinin aşağıdakı formalarından hansı ən sonda meydana gəlmişdir?

- √ kombinəlaşmə

- inteqrasiya
- kooperativləşmə
- ixtisaslaşma
- təmərküzləşmə

344. Müəssisədə məhsulun maya dəyərinin aşağı salınması amillərinə aid deyil:

- ✓ müəssisədə məhsulun həcmnin artırılması
- istehsalın və əməyin təşkilinin yaxşılaşdırılması
- müəssisədə məhsulun quruluşunun dəyişilməsi
- müəssisədə məhsulun keyfiyyətinin yüksəldilməsi
- istehsalın texniki səviyyəsinin yüksəldilməsi

345. Məhsulun sex maya dəyərinə daxil edilməyən xərc növü hansıdır?

- ✓ inzibati idarə işçilərinin əmək haqqı
- əsas və köməkçi materiallar
- köməkçi fəhlələrin əmək haqqı
- texnoloji avadanlıqların saxlanılmasına və istismarına çəkilən xərclər
- əsas fəhlələrin əmək haqqı

346. Məhsulun tam maya dəyərinin müəyyən olunması aşağıdakı hansı məsələlərin həlli üçün zəruri deyil:

- qiymətin əmələgəlməsi
- işin maliyyə nəticələrini, uyğun olaraq vergini və mənfəəti düzgün müəyyən etmək
- ✓ müəssisədə əmək məhsuldarlığını və fondverimini hesablamaq
- marketing tədqiqatları və bunun əsasında ən az xərclə yeni məhsul istehsalına başlamaq haqqında qərarın qəbulu
- məhsulun maya dəyərinə ayrı-ayrı xərc maddələrinin təsirini müəyyən etmək

347. Məhsulun maya dəyəri:

- ✓ məhsulun istehsalı və reallaşdırılmasına sərf olunmuş material və əmək haqqı xərclərinin, əsas fondlardan amortizasiya ayırmalarının və s. xərclərin məcmu-sunu əks etdirir
- rəqiblərlə qiymət mübarizəsində müəssisənin məhsula qoya biləcəyi ən optimal qiymətdir
- məhsulun istehsalı və reallaşdırılmasına sərf olunmuş xammal, yanacaq, enerji, materiala çəkilən xərclərin və əsas fondlardan amortizasiya ayırmalarının məcmu-sunu əks etdirir
- məhsulun istehsalı və reallaşdırılmasında istifadə olunan əsas fondların və dövrüyyə vəsaitlərinin dəyər ifadəsində məcmu-sunu əks etdirir
- məhsulun istehsalı və reallaşdırılmasında istifadə olunan əsas fondların orta illik dəyərini əks etdirir

348. Müəssisədə maya dəyərinin idarə olunmasında hansı məsələ həll olunmur?

- ✓ digər müəssisələrin istehsal xərclərinə nəzarət etmək
- faktiki xərclərin plandan kənarlaşmalarına nəzarətin həyata keçirilməsi
- maya dəyərinin aşağı salınması ehtiyatlarının aşkar edilməsi və onlardan istifadə olunması
- hər bir məhsul növünə qiymətin müəyyən edilməsi və məhsul vahidinin rentabelliyyətinin müəyyənləşdirilməsi
- əmtəlik (ümumi, reallaşdırılan) məhsulun və ayrı-ayrı məhsul növlərinin maya dəyərinin formalaşdırılması

349. Aşağıdakı xərc maddələrindən hansı maya dəyərinə daxil edilmir?

- material xərcləri
- reklam xərcləri
- ✓ sosial-mədəni ehtiyaclara çəkilən xərclər
- əmək haqqı xərcləri
- icarə haqqı xərcləri

350. Məhsulun maya dəyərinin quruluşu dedikdə nə başa düşülür?

- müəssisənin mənfəətində maya dəyərinin xüsusi çəkisi
- müəssisənin illik məhsul dövrüyyəsinin həcmində maya dəyərinin xüsusi çəkisi

- ✓ məhsulun tam maya dəyərində müxtəlif növ məsrəflərin xüsusi çəkisi
- ümumi məhsul istehsalının həcmində maya dəyərini xüsusi çəkisi
- müxtəlif növ məsrəflərin dəyərində məhsulun tam maya dəyərini xüsusi çəkisi

351. Hansı xərclər dəyişən xərclərə aid deyil:

- fəhlələrin əməyinin ödənilməsi
- tara xərcləri
- ✓ kommersiya xərcləri
- nəqliyyat-tədarük xərcləri
- xammal xərcləri

352. Hansı xərclər sabit xərclərə aiddir:

- ✓ ümumistehsal xərcləri
- yanacaq və enerji xərcləri
- əsas fondların amortizasiyası
- işçilərin əməyinin ödənilməsi
- xammala və materiallara olan xərclər

353. Hansı xərclər dəyişən xərclərə aiddir:

- ✓ fəhlələrin əməyinin ödənilməsi
- icarə haqqı
- kommersiya xərcləri
- ümumtəsərrüfat xərcləri
- ümumistehsal xərcləri

354. Hansı xərclər sabit xərclərə aid deyil:

- ✓ xammala və materiallara olan xərclər
- kommersiya xərcləri
- ümumtəsərrüfat xərcləri
- ümumistehsal xərcləri
- idarəçilikdə əməyin ödənilməsi

355. Hansı xərclər maddəsi əsas xərclərə aiddir:

- ✓ yanacaq və elektrik enerjisinə olan xərclər
- qaimə xərcləri
- kommersiya xərcləri
- ümumtəsərrüfat xərcləri
- ümumistehsal xərcləri

356. Hansı xərclər maddəsi dolay xərclərə aid deyil:

- qaimə xərcləri
- kommersiya xərcləri
- ümumtəsərrüfat xərcləri
- ümumistehsal xərcləri
- ✓ yanacaq və elektrik enerjisinə olan xərclər

357. 326. Zay məhsuldan yaranan itkilər yeyinti sənayesinin hansı sahəsində planlaşdırılır?

- ✓ konserv
- yağ-piy
- çörəkbişirmə
- pıvəbişirmə
- ət və süd

358. 324. Əməyin mühafizəsi xərcləri maya dəyərinin hesablanması hansı maddəsinə aid edilir?

- ✓ sex xərcləri
- istehsalın hazırlanması və mənimlənməsi xərcləri
- amortizasiya ayırmaları
- ümumi zavod xərcləri
- avadanlığın saxlanma və istismar xərcləri

359. 322. Birbaşa hesablama metodu ilə maya dəyərinin azalması necə hesablanır?

- istehsalın idarə edilməsi və xidməti sahəsində qaimə xərcləri çıxılmaqla material və əmək xərclərinin məcmusu ilə
- istehsalın idarə edilməsi və xidməti sahəsində qaimə xərcləri çıxılmaqla əsas və dövrüyyə fondları xərclərinin məcmusu ilə
- ✓ istehsalın idarə edilməsi və xidməti sahəsində material, əmək və qaimə xərclərinin məcmusu ilə
- əsas və dövrüyyə fondlarına xərclərin və istehsalın idarə edilməsi və xidməti sahəsində qaimə xərclərinin məcmusu ilə
- material, əmək xərcləri və kapital qoyuluşlarının məcmusu ilə

360. 321. Məhsulun maya dəyərinin azalmasının qiymətləndirilməsi hansı metodların köməyi ilə aparılır?

- ✓ birbaşa və əmil
- sabit və dəyişən
- əsas və əmil
- əsas və normativ
- birbaşa və dolay

361. 318. Qaimə xərclərinə nə aiddir?

- ✓ ümumi zavod xərcləri
- texnoloji məqsədlər üçün enerji xərcləri
- avadanlığın saxlanma və istismar xərcləri
- istehsal işçilərinin əmək haqqı
- xammal xərcləri

362. 316. Aşağıdakılardan hansı sex maya dəyərinə daxildir?

- kommersiya xərcləri
- istehsaldan kənar xərclər
- ✓ avadanlığın saxlanma və istismar xərcləri
- zay məhsul nəticəsində yaranan itkilər
- ümumi təsərrüfat xərcləri

363. 315. Unüyütmə- yarma sənayesində məhsulun maya dəyərində xammal və materialın xüsusi çəkisi nə qədərdir?

- 0.844
- 0.903
- ✓ 0.944
- 0.655
- 0.788

364. 314. Xərclərin hansı əsas növü məhsulun maya dəyərini formalaşdırır?

- istehsalın yenilənməsi və genişlənməsi xərcləri
- məhsulun istehsal və satış xərcləri, istehsalın yenilənməsi və genişlənməsi xərcləri, sosial-mədəni, mənzil-satış və müəssisənin digər ehtiyaclarına xərclər
- ✓ məhsulun istehsal və satış xərcləri
- satış, nəqliyyat və reklam xərcləri
- tədqiqat, istehsal, marketinq, satış xərcləri

365. 313. Hansı xərclər istehsalın həcmindən asılıdır?

- ✓ dəyişən

- sabit
- daxili
- xarici
- alternativ

366. 312. Məhsulun sexdə hazırlanmasının bütün xərcləri maya dəyərinin hansı növünə daxildir?

- √ sex
- istehsal
- faktiki
- hesabat
- tam

367. 311. Aşağıdakılardan hansı sabit xərclərə aid edilir?

- √ inzibati-idarəetmə aparatının saxlanma xərcləri
- yanacaq xərcləri
- texnoloji ehtiyaclar üçün enerji xərcləri
- işçilərin əmək haqqı
- xammal və material xərcləri

368. 310. Aşağıdakılardan hansı dəyişən xərclərə aid edilir?

- √ xammal və material xərcləri
- ümumi zavod xərcləri
- kreditə görə faizlər
- icarə haqqının ödənişi
- inzibati-idarəetmə aparatının saxlanma xərcləri

369. Orta dəyişən xərclər necə hesablanır?

- √ ümumi dəyişən xərclərin məhsulun miqdarına nisbəti kimi hesablanır
- ümumi dəyişən xərclərin sabit xərclərə nisbəti kimi hesablanır
- ümumi dəyişən xərclərlə sabit xərclərin fərqi kimi hesablanır
- ümumi dəyişən xərclərin məhsulun miqdarına hasili kimi hesablanır
- məhsulun miqdarının ümumi dəyişən xərclərə nisbəti kimi hesablanır

370. Aşağıdakılardan hansı müəssisənin qiymət strategiyasının seçilməsinə təsir göstərmir?

- √ işçilərin əmək məhsuldarlığının yüksəldilməsi üçün tədbirlər
- məhsula kifayət qədər böyük sayda alıcılar tərəfindən yüksək və artan həcmdə tələb formalaşır
- nüfuzlu məhsullar üçün qiymətin artırılması tələbin artmasına səbəb olur
- qiymətin artırılması ona olan tələbin məhdudlaşdırılması ilə nəticələnir
- yüksək qiymətin azaldılması hesabına qiymətdə təshihlər aparılması müəssisə üçün itkilərlə nəticələnir

371. Aşağıdakılardan hansı məhsulun qiymətində güzəştlər sisteminə aiddir?

- məhsulun qiymətlərinin artırılmasını nəzərdə tutan güzəştlər
- rəqib məhsulların qiymətini artıran güzəştlər
- √ məhsulun qiymətinin nağd pulla, avansla və ya əvvəl-cədən ödənilməsini stimullaşdıran güzəştlər
- məhsulun istehsalı planının işçilər tərəfindən yerinə yetirilməsini stimullaşdıran güzəştlər
- əmək məhsuldarlığını yüksəltmək üçün işçilərin əməyini stimullaşdıran güzəştlər

372. Aşağıdakılardan hansı müəssisədə qiymətqoymanın metodlarına aid deyil?

- «orta xərjlər üstəgəl mənfəət» metodu
- cari qiymətlər səviyyəsində qiymətin müəyyən olunması metodu
- rəqib məhsulların qiymətini nəzərə alaraq qiymətin müəyyən edilməsi metodu
- "hiss edilən faydalılığı" əsasında qiymətin müəyyən olunması metodu
- √ ümumsex xərclər əsasında qiymətin müəyyən olunması metodu

373. Bazarda bazar qiymətlərinə əsaslanan müəssisələrə hansı müəssisələr aiddir?

- √ özlərinin müstəqil qiymət siyasətini həyata keçirmək üçün kifayət qədər bazar imkanlarına malik olmayan müəssisələr
- təbii inhisar
- öz məhsullarına rəqiblərinədən fərqli olaraq qiymət müəyyən edə bilən bazar imkanlarına malik olan müəssisələr
- bazarda qiymət lideri olan müəssisə
- xalis inhisar

374. Müəssisənin qiymət strategiyasının hazırlanma prosesində bazar segmentlərinin təhlilində məqsəd nədən ibarətdir?

- √ müəssisənin fəaliyyətinin bazar şərtlərinin dəqiqləşdirilməsindən ibarətdir
- müəssisənin qiymət strategiyasının həyata keçirilməsinə dövlət orqanları atacağı addımların, görəcəyi tədbirlərin təsirini müəyyən etməkdir
- resursların əldə oluna bilmə dərəcəsi və verilməsi müddətlərinin müəyyən etməkdir
- maliyyə resurslarının əldə edilməsi formalarını müəyyən etməkdir
- maliyyə məqsədləri, yəni mənfəət normasının səviyyəsi dəqiqləşdirməkdir

375. Müəssisənin qiymət strategiyasının hazırlanma prosesində rəqabətin təhlilində məqsəd nədən ibarətdir?

- maliyyə resurslarının əldə edilməsi formalarını müəyyən etməkdir
- resursların əldə oluna bilmə dərəcəsi və verilməsi müddətlərinin müəyyən etməkdir
- müəssisənin qiymət strategiyasının həyata keçirilməsinə dövlət orqanları atacağı addımların, görəcəyi tədbirlərin təsirini müəyyən etməkdir
- √ müəssisənin qiymət dəyişikliklərinə rəqiblərin mümkün münasibətlərinin qiymətləndirilməsi və bu zaman onların həyata keçirəcəyi tədbirləri proqnozlaşdırmaqdır
- maliyyə məqsədləri, yəni mənfəət normasının səviyyəsi dəqiqləşdirməkdir

376. Müəssisənin qiymət strategiyasının birinci mərhələsi olan ilkin məlumatların toplanması mərhələsinə nə aid deyil?

- maliyyə məqsədləri, yəni mənfəət normasının səviyyəsi dəqiqləşdirilir
- məhsulun istehsalına və satışına çəkiləcək xərjlər və onların strukturu qiymətləndirilir
- √ maliyyə resurslarının səmərəli istifadəsinə nəzarət sisteminin qiymətləndirilir
- potensial alıcılar müəyyən olunur
- potensial rəqiblər müəyyən olunur

377. Müəssisənin qiymət siyasətinin hazırlanması mərhələlərinə nə aiddir?

- √ tələbin müəyyən edilməsi
- maliyyə resurslarının səmərəli istifadəsinə nəzarət sisteminin qiymətləndirilməsi
- maliyyə qoyuluşlarının səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi
- əlavə maliyyələşdirmə mənbələrinin ümumi şəkildə təhlili və qiymətləndirilməsi
- maliyyə resurslarının əldə edilməsi formalarının müəyyən edilməsini

378. Müəssisənin qiymət siyasətinin hazırlanması mərhələlərinə nə aid deyil?

- √ maliyyə resurslarının əldə edilməsi formalarının müəyyən edilməsini
- qiymətməlgəlmənin vəzifələrinin müəyyən olunması
- qiymət qoymanın metodlarının seçilməsi
- Rəqiblərin qiymət və məhsullarının təhlili
- tələbin müəyyən edilməsi

379. Oliqopolik sahə:

- standart və ya eynicinsli məhsullar istehsal edən çoxlu sayda müəssisələrin mövcud olduğu sahədir
- müəyyən məhsul istehsal edən və xidmət göstərən bir müəssisənin mövcud olduğu sahədir
- √ nisbətən az sayda müəssisənin əmtəə və xidmətlər bazarında hakimiyyət etdiyi sahədir
- təbii inhisarın mövcud olduğu sahədir
- eyni olmayan, lakin oxşar məhsullar istehsal edən nisbətən çoxlu sayda müəssisələrin mövcud olduğu sahədir

380. Tələb elastik olduqda, məhsulun qiymətinin aşağı salınması müəssisənin məcmu gəlirlərini:

- dəyişmir
- həm artırır, həm də azaldır
- azaldır
- sabitləşdirir
- ✓ artırır

381. Aşağıdakılardan hansı müəssisənin qiymət siyasətinin uzunmüddətli məqsədinə aiddir?

- ✓ müəssisənin bazarda öz satış payını artırması
- qiymət dəyişməsinin tələbə təsirinin azaldılması
- müəssisənin və ya məhsulun imicinin artırılması
- potensial rəqabətin məhdudlaşdırılması
- bazar vəziyyətinin sabitləşdirilməsi

382. Aşağıdakılardan hansı müəssisənin qiymət siyasətinin qısamüddətli məqsədlərinə aid deyil?

- ✓ Müəssisənin bazarda öz satış payını artırması
- bazar vəziyyətinin sabitləşdirilməsi
- müəssisənin və ya məhsulun imicinin artırılması
- potensial rəqabətin məhdudlaşdırılması
- qiymət dəyişməsinin tələbə təsirinin azaldılması

383. Müəssisə, bazarda öz satış payını artırmaq məqsədini hansı halda seçmir?

- satış həcmi artırılması məhsul vahidinə düşən istehsal və satış xərjlərinin nisbətən azalmasına səbəb olur
- qiymətlərin aşağı salınması müəssisənin bazardakı payına rəqibləri tərəfindən olan təhlükəni aradan qaldırır
- istehlakçıların tələbi qiymətə görə elastikdir
- ✓ istehsalın həcmi artırılması nəticəsində miqyasından qənaət əldə edilmir
- məhsul vahidinin qiymətini azaltmaqla satışın həcmi yüksəltmək və bununla da ümumi mənfəəti artırmaq mümkündür

384. Qiymətlərin növlərinə aid deyil?

- ✓ qarışıq qiymətlər
- pərəkəndə satış qiymətləri
- nəqliyyat tarifləri
- tikinti məhsuluna qiymət
- topdanasatış qiyməti

385. Müəssisə öz məhsuluna qiymət müəyyən edərkən aşağıdakı amillərdən hansını nəzərə almalıdır?

- təhcizçilərin etibarlılığı
- hazır məhsul anbarının həcmi
- ✓ məhsulun maya dəyərini
- işçilərin rəyini
- əsas fondların mənəvi köhnəlməsini

386. Aşağıdakılardan hansı bazar şəraitinə (strukturuna) aid deyil?

- Oligopolik şərait
- Xalis inhisar şəraiti
- ✓ Dinamik inkişaf şəraiti
- İnhisarçı rəqabətli şəraiti
- Təkmil rəqabətli şərait

387. 354. Sənayedə istehsalın rentabelliği hansı səviyyədədir?

- 45-50 %
- 25-30 %

- 5-10 %
- √ 20-25 %
- 50-55 %

388. 353. Xalis gəlir nədir?

- √ vergilər ödənildikdən sonra müəssisənin sərəncamında qalan gəlir hissəsi
- satışdan alınan mədaxil ilə material xərcləri arasındakı fərq
- satışdan alınan mədaxil ilə maya dəyəri arasındakı fərq
- məhsul satışından və əsas vəsaitlərdən gələn gəlir
- məhsul satışından, əsas vəsaitlərdən və qeyri-satış əməliyyatlarından gələn gəlirin cəmi

389. 352. İstehsalın rentabelliği necə hesablanır?

- √ gəlirin əsas fondların və normalaşdırılmış dövriyyə vəsaitinin cəminə olan nisbəti kimi
- gəlirin tam maya dəyərinə nisbəti kimi
- gəlirin hesabat maya dəyərinə olan nisbəti kimi
- gəlirin əsas fondların və dövriyyə vəsaitlərinin cəminə olan nisbəti kimi
- gəlirin məhsulun həcmində olan nisbəti kimi

390. 351. Məhsulun rentabelliği necə hesablanır?

- gəlirin əsas fondların və dövriyyə vəsaitlərinin cəminə olan nisbəti kimi
- gəlirin hesabat maya dəyərinə olan nisbəti kimi
- √ gəlirin tam maya dəyərinə nisbəti kimi
- gəlirin əsas istehsal fondlarının və normalaşdırılmış dövriyyə vəsaitlərinin cəminə olan nisbəti kimi
- gəlirin məhsulun həcmində olan nisbəti kimi

391. 350. Hansı gəlir müəssisənin sərəncamında qalır?

- √ xalis
- əlavə dəyər vergisi çıxılmaqla xalis gəlir
- gömrük vergisindən azad olan gəlir
- ümumi
- balans

392. 349. Balans mənfəəti necə müəyyən edilir?

- √ məhsul satışından gələn gəlirlə digər satılan və satılmayan məhsulların gəlirlərinin cəmi kimi
- xalis gəlirlə digər məhsul satışından və satılmayan məhsulun gəlirlərinin cəmi kimi
- məhsul satışından gələn gəlirlə satılmamış məhsul gəlirinin cəmi kimi
- məhsul satışından gələn gəlirlə xalis gəlirin cəmi kimi
- ümumi və xalis gəlirin cəmi kimi

393. 348. Sahibkarlıq fəaliyyətinin əsas məqsədini nə təşkil edir?

- istehsal xərclərinin azaldılması
- keyfiyyətli məhsul istehsalı
- √ gəlir götürmək
- gəlirin alınması və çoxaldılması
- istehsal həcmində artırılması

394. 338. Yeyinti sənayesinin hansı məhsuluna tənظیمləyici qiymətlər müəyyən edilir?

- meyvə şirələrinə
- pıvaya
- √ süd məhsullarına
- qənnadı məmulatlarına
- hisə verilmiş məhsullara

395. 337. Son istehlakçıya pərakəndə ticarət şəbəkəsi vasitəsilə çatdırılan məhsul hansı qiymətlə satılır?

- müəssisənin buraxılış topdansatış qiymətilə
- topdansatış vasitəçilik qiymətilə
- ✓ pərakəndə qiymətlərlə
- tədarük qiymətlərilə
- müəssisənin baza topdansatış qiyməti ilə

396. 334. Süd sənayesinin hansı məhsuluna əlavə qiymət artımı 50 %-ə qədər təşkil edir?

- ✓ yoqurtlara
- bərk pendirlərə
- xamaya
- kefirə
- pastemizə olunmuş südə

397. 333. Müəssisənin topdansatış buraxılış qiymətləri necə hesablanır?

- ✓ məhsul vahidinin tam maya dəyəri, satışdan gələn gəlirin və dolaylı vergilərin (sənaye məhsulunun ayrı-ayrı növləri üzrə əlavə dəyər vergisi – aksizlər) cəmi
- məhsul vahidinin tam maya dəyəri ilə gəlirin cəmi kimi
- məhsul vahidinin tam maya dəyəri, satışdan gələn gəlir, əlavə dəyər vergisi və məsrəflər (icarə, kommersiya ödəmələri)
- məhsul vahidinin tam maya dəyərinin, satışdan və aksizlərdən gələn gəlir
- məhsul vahidinin tam maya dəyəri, satışdan gələn gəlir, əlavə dəyər vergisi və ticarətdən gələn qiymət əlavəsi

398. 332. Xidmət dövryyəsinin xüsusiyyətinə görə qiymətin növləri:

- ✓ müəssisənin topdansatış qiymətləri, topdansatış vasitəçiliyi, pərakəndə satış qiymətləri
- daimi, mövsümi və pilləli
- müqayisəli və hesabat
- möhkəm və sürüşkən
- azad və tənzimlənən

399. 331. Aşağıda göstərilən müddələrdən hansı düzdür?

- ✓ qiymət artımı istehsalı stimullaşdırır, amma istehlakı azaldır
- məhsul qıtlığı şəraitində aşağı qiymət təklifin artmasını stimullaşdırır, artıq olması isə tələbi azaldır
- qiymətin aşağı düşməsi istehsalın stimullaşdırılmasına şərait yaradır
- istehsalçılar qiymətin aşağı salınmasında maraqlıdırlar, istehlakçılar isə onun yüksəldilməsində
- tələb nə qədər yüksək, təklif isə aşağı olarsa qiymət də aşağı olar

400. Keyfiyyətin hansı göstəricisi cinsi və dəyər vahidləri ilə ifadə olunur?

- bütün göstərilənlər
- ✓ mütləq
- nisbi
- kompleks
- fərdi

401. Məhsulun keyfiyyətinin yüksəldilməsi:

- işçilərin sayının ixtisar edilməsi deməkdir
- məhsulların istehsalının faktiki həcmnin artması deməkdir
- təklifin azılması deməkdir
- ✓ məhsulların sayının kəmiyyətsə nisbi mənada artırılması deməkdir
- məhsulların sayının kəmiyyətsə nisbi mənada azalması deməkdir

402. Məmulatın estetik göstəriciləri:

- ✓ məmulatın oricinallığı, tamlığı, mühitə və üsluba uyğunluğu, özünün ifadəliyi, forma səliyyəsi, görünüş kimi xassələri özündə birləşdirir

- məmulatın xidmət müddəti ərzində ətraf mühitə təsiri ifadə edən xassələri özündə birləşdirir
- məmulatın xidmət müddəti ərzində aşınma sürətini ifadə edən xassələri özündə birləşdirir
- məmulatın xidmət müddəti ərzində istismar qabiliyyətini saxlamaq şərtlə onun üçün müəyyən edilmiş funksiyaları icra edə bilmək xassələri özündə birləşdirir
- məmulatın istismarının asanlıqını ifadə edən və işçinin əmək məhsuldarlığını yüksəldən xassələri özündə birləşdirir

403. Aşağıdakılardan hansı məhsulun keyfiyyəti standartların növlərinə aid deyil?

- ✓ mühasibat standartları
- beynəlxalq standartlar
- regional standartlar
- dövlətlərarası standartlar
- milli standartlar

404. Aşağıdakılardan hansı keyfiyyətin idarə edilməsi prosesinə aid deyil?

- istehsalçı və istehlakçıların davranışları, istifadə ediləcək avadanlıq və materialların müəyyən edilməsi
- hazır məhsulun qablaşdırılması və qorunması
- məhsulun layihələndirilməsi və müqavilələrin bağlanması
- ✓ işçilərə olan tələbatın müəyyən edilməsi
- tətbiq olunacaq texnoloji istehsal üsulu, sənəqlərin aparılması

405. Məhsulun hansı keyfiyyət göstəricisi «insan-maşın-mühit» sistemini xarakterizə edir?

- patent-hüquq göstəriciləri
- ekoloji göstəricilər
- ✓ ergonomik göstəricilər
- texnolojilik göstəriciləri
- məmulatın estetik göstəriciləri

406. Aşağıdakılardan hansı məhsulun keyfiyyəti göstəricilərinə aid deyil?

- texnolojilik göstəriciləri
- standartlaşdırma və eyniləşdirmə (unifikasiya) göstəriciləri
- məhsulun estetik göstəriciləri
- ✓ məhsulun maya dəyəri
- məhsulun nəql olunma qabiliyyəti

407. Standartlaşdırma:

- məhsul keyfiyyətinin standartlarda öz əksini tapmış tələblərə cavab verməsini sınaqdan keçirilməsidir
- ✓ normaların işlənilib hazırlanması (yaradılması) üzrə fəaliyyətdir
- məhsulların istehsalı üçün müəyyən edilmiş normalar əsasında kadrlara tələbatın hesablanmasına yönəldilmiş fəaliyyətdir
- məmulatların konstruksiyasına daxil olan müvafiq hissələrin eyniləşdirilməsinə yönəldilmiş fəaliyyətdir
- məhsulların istehsalı üçün məsrəf normalarının işlənilib hazırlanmasına yönəldilmiş fəaliyyətdir

408. Sertifikasiya:

- məhsullar üçün norma, qayda və xarakteristikaları müəyyənləşdirən fəaliyyətdir
- məhsulların istehsalı üçün məsrəf normalarının işlənilib hazırlanmasına yönəldilmiş fəaliyyətdir
- məmulatların konstruksiyasına daxil olan müvafiq hissələrin eyniləşdirilməsinə yönəldilmiş fəaliyyətdir
- məhsulların istehsalı üçün müəyyən edilmiş normalar əsasında kadrlara tələbatın hesablanmasına yönəldilmiş fəaliyyətdir
- ✓ məhsul keyfiyyətinin standartlarda öz əksini tapmış tələblərə cavab verməsini sınaqdan keçirilməsidir

409. Məmulatın etibarlılığı:

- məmulatın xidmət müddəti ərzində ətraf mühitə təsiri ifadə edən xassəsidir
- məmulatın xidmət müddəti ərzində istismar xərclərinin aşağı olmasını şərtləndirən xassəsidir
- məmulatın istismarının asanlıqını ifadə edən və işçinin əmək məhsuldarlığını yüksəldən xassəsidir

- ✓ məmullatın xidmət müddəti ərzində istismar qabiliyyətini saxlamaq şərti ilə onun üçün müəyyən edilmiş funksiyaları icra edə bilmək xassəsidir
- məmullatın xidmət müddəti ərzində aşınma sürətini ifadə edən xassəsidir

410. Məhsulun keyfiyyəti:

- məhsulun təyinatına müvafiq istifadə edildiyini göstərən və istifadə səmərəliliyinin yüksəldilməsi imkanlarını müəyyən edən xassələrin məcmusudur
- məhsulun təyinatına müvafiq müəyyən tələbatı ödəməyə yararlı olmasını şərtləndirən və yalnız istesalçı üçün əhəmiyyətli olan xassələrin məcmusudur
- məhsulun qiymətini müəyyən etməklə onun istehsalının rentabelliğini qiymətləndirməyə imkan verən göstəricilərin məcmusudur
- ✓ məhsulun təyinatına müvafiq müəyyən tələbatı ödəməyə yararlı olmasını şərtləndirən özünəməxsus xassələrin məcmusudur
- məhsulun təyinatına müvafiq istifadə edildiyini göstərən və materialtutumunun aşağı salınması imkanlarını müəyyən edən xassələrin məcmusudur

411. 385. Kalorilik keyfiyyət göstəricisinin hansı qrupuna aiddir?

- ✓ funksional göstəricilərə
- estetik göstəricilərə
- saxlanılma göstəricisinə
- qənaətlilik göstəricisinə
- sosial təyinatlı göstəricilərə

412. 382. Təhlükəsizlik göstəricisinə aiddir:

- ✓ qoruyucu qurğuların işləmə vaxtı
- müntəzəmlik, təcrid olunma dərəcəsi
- məhsuldarlıq, təmirə yararlı
- müntəzəmlik, uzun ömürlülük
- istehsal güclərinin məhsuldarlığı

413. 381. Etibarlılıq göstəricisinə aiddir:

- ✓ müntəzəmlik, uzun ömürlülük
- təcrid olunma dərəcəsi
- qoruyucu qurğuların işləmə vaxtı
- məhsuldarlıq, təmirə yararlı
- istehsal güclərinin məhsuldarlığı

414. 380. Təyinat göstəricisinə aiddir:

- ✓ istehsal güclərinin məhsuldarlığı
- təcrid olunma dərəcəsi
- qoruyucu qurğuların işləmə vaxtı
- təmirə yararlı, məhsuldarlıq
- müntəzəmlik, uzun ömürlülük

415. 379. Tətbiqinə görə keyfiyyət göstəriciləri bölünür:

- təyinat göstəriciləri, etibarlılıq, təhlükəsizlik, texnoloji və b.
- təşkilati, hüquqi, kadr və b.
- ✓ mütləq və nisbi
- ümumiləşdirilmiş, inteqrallı və indeksli
- fərdi və kompleks

416. 378. Keyfiyyətin kompleks göstəriciləri bölünür:

- ✓ ümumiləşdirilmiş, inteqrallı və indeksli
- təyinat göstəriciləri, etibarlılıq, təhlükəsizlik, texnoloji və b.
- fərdi və kütləvi
- mütləq və nisbi

- təşkilati, hüquqi, kadr və b.

417. 377. Yeni məhsulun keyfiyyəti necə müəyyən edilir?

- √ istehlakçıların tələbatı səviyyəsinə uyğun
- rəqabətçilərin tələbindən asılı olaraq
- bütün sadalananlara uyğun
- istehsalçıların tələbinə uyğun dərəcədə
- sifarişçinin tələbindən asılı olaraq

418. 376. Hansı yeyinti məhsullarını satmaq olar?

- mütləq sertifikatlaşmanın aparıldığı haqda məlumatı olmayan
- satış üçün lazım olan şərait olmadıqda
- √ əhali arasında yüksək tələbatı olmayan
- sanitariya qaydalarına uyğun olmayan
- yararlılıq müddətinin keçdiyi

419. 372. İşlənən və saxlanılan zaman təhlükəsizlik dərəcəsini hansı göstəricilər qiymətləndirir?

- √ təhlükəsizlik göstəricisi
- daşınılma göstəriciləri
- texnoloji baxımdan göstəricilər
- etibarlılıq göstəricisi
- təyinat göstəricisi

420. 371. Əmtəənin daha üstün xassəsini kim seçir?

- rəqabətçi
- istehsalçı
- sifarişçi
- vasitəçi
- √ istehlakçı

421. 370. Keyfiyyətin yüksəldilməsi amilinə nə aiddir?

- √ tullantısız, resurslara qənaət texnikasının tətbiqi
- fəhlələrin əmək haqqının artırılması
- xammal-materialların istehsala hazırlanması prosesinin tezləşdirilməsi
- istifadə olunan avadanlıqların sayının artırılması
- ucuz xammal-materialların tətbiqi

422. 368. Məhsulun texniki səviyyəsinin qiymətləndirilməsi nə ilə müqayisə olunur?

- √ ölkə və dünyanın ən yaxşı nümunələri ilə
- başqa sexlərdə hazırlanan məhsullarla
- həmin regionda hazırlanan məmulatlarla
- ekoloji təmiz məhsulla
- keçən ildə istehsal olunan məhsulla

423. 367. Hansı əmtəələr mütləq qaydada vəsiqə almağa məcbur edilmir?

- √ qadın ayaqqabıları
- uşaq geyimləri
- qənnadı məhsulları
- dərman maddələri
- süd məhsulları

424. 366. Yeni növ məhsula müvəqqəti olaraq hansı növ standart qoyulur?

- √ texniki şərait
- sahə
- milli
- beynəlxalq
- dövlət

425. 363. Kalorilik keyfiyyət göstəricilərini hansı qrupa aid etmək olar?

- √ funksional göstəriciləri
- iqtisadi göstəriciləri
- saxlanılma göstəriciləri
- estetik göstəriciləri
- sosial təyinatlı göstəriciləri

426. 362. Keyfiyyətin hansı göstəriciləri məmulatın müvafiq xassəsini qiymətləndirmək üçün xidmət edir?

- √ estetik göstəriciləri
- funksional göstəricilər
- iqtisadi göstəricilər
- saxlanılma göstəriciləri
- sosial təyinatlı göstəricilər

427. 360. Keyfiyyətin hansı göstəriciləri məhsulun özünün birbaşa təyinatına uyğunluğunu əks etdirir?

- √ funksional göstəricilər
- iqtisadi göstəricilər
- saxlanılma göstəriciləri
- estetik göstəriciləri
- sosial təyinatlı göstəricilər

428. 359. Keyfiyyətin hansı göstəricisi məhsulun istehlakçıların dəqiq qrupunun tələbatına uyğunluğunu əks etdirir?

- √ sosial təyinatlı göstəricilər
- iqtisadi göstəricilər
- saxlanılma göstəriciləri
- estetik göstəriciləri
- funksional göstəricilər

429. 358. Özünün tərkibindəki xassələrin sayına görə keyfiyyət göstəricisini necə təsnifləşdirmək olar?

- √ vahid və kompleksli
- fiziki-kimyəvi və orqanoleptikli
- vahid, kompleksli, çox komponentli
- tək kompleksli və çox komponentli
- yekcins və müxtəlif cinsli

430. 357. Hansı növ məhsul alıcısının öz adət və dadda mühafizəkar kimi xarakterizə etmək olar?

- √ dayanıqlı
- dolğun
- yeniləşən
- məqsədəuyğun
- geniş

431. 356. Tamlı məhsullar hansılar aiddir?

- √ çay
- ət
- yumurta
- qənd

- süd

432. 355. Hansı sahənin istehsalı daha geniş çeşidli və yüksək keyfiyyətli məhsul alınmasını təmin edir?

- ✓ ət və süd
- unüyütmə-yarma
- balıq
- tamlı məhsullar
- çörəkbişirmə

433. Müəssisədə xüsusi maliyyə resurslarının formalaşması mənbələrinə aşağıdakılardan hansı aiddir?

- ✓ səhmlərin satışından daxil olan vəsaitlər
- müəssisənin əmək haqqı üzrə borc öhdəlikləri
- bank kreditləri
- kreditor borjları
- istiqrazların satışından daxil olan vəsaitlər

434. Müəssisənin mütləq likvidliyi əmsalı necə hesablanır?

- ✓ pul vəsaitləri və tez reallaşdırıla bilən qiymətli kağızların dəyərinin cəminin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- pul vəsaitləri və tez reallaşdırıla bilən qiymətli kağızların dəyərinin fərqlinin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- pul vəsaitləri ilə tez reallaşdırıla bilən qiymətli kağızların dəyərinin hasilinin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- pul vəsaitləri, qiymətli kağızlar və debitor öhdəliklərinin hasilinin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- pul vəsaitlərinin, qiymətli kağızların və debitor öhdəliklərinin cəminin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi

435. Müəssisənin təcili likvidliyi əmsalı necə hesablanır?

- pul vəsaitləri, qiymətli kağızlar və debitor öhdəliklərinin hasilinin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- pul vəsaitləri ilə kreditor borcların fərqlinin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- ✓ pul vəsaitlərinin, qiymətli kağızların və debitor öhdəliklərinin cəminin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- pul vəsaitlərinin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- qiymətli kağızların və debitor öhdəliklərinin cəminin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi

436. Maliyyələşmə əmsalı necə hesablanır?

- müəssisənin xüsusi vəsaitləri ilə uzunmüddətli borc vəsaitlərinin cəminin aktivlərin (və ya passivlərin) cəminə nisbətinin faizlə ifadəsi kimi
- müəssisənin uzunmüddətli borc vəsaitlərinin aktivlərin (və ya passivlərin) cəminə nisbətinin faizlə ifadəsi kimi
- müəssisənin xüsusi vəsaitləri ilə qısamüddətli borc vəsaitlərinin cəminin aktivlərin (və ya passivlərin) cəminə nisbətinin faizlə ifadəsi kimi
- ✓ müəssisənin xüsusi vəsaitlərinin borc vəsaitlərinə nisbətinin faizlə ifadəsi kimi
- müəssisənin borc vəsaitlərinin xüsusi vəsaitlərinə nisbətinin faizlə ifadəsi kimi

437. Sadalanan məhsullardan hansıları aksiz vergisinə daxil deyil?

- şərab-araq məhsulları
- spirt
- zərgərlik məmulatları
- tütün məhsulları
- ✓ alkoqolsuz pivə içkiləri

438. Sadalanan elementlərdən hansı vergi bazasına aiddir:

- ✓ əmlakın dəyəri, dövriyyəsi, yaxud gəliri (mənfəəti); vergitutma vahidinə görə vergi dərəcəsi
- vergidən qismən azad olunma
- vergi ödəmə qaydası
- gəlir (mənfəət)
- vergi ödəmə müddəti

439. Əlavə dəyər vergisi hansı qiymətlərə daxildir?

- √ əhali üçün istehlak mallarına pərakəndə qiymətlər
- sərbəst bazar qiymətləri
- gömrük rüsumları
- yanacaq-enerji təyinatlı məhsullara tariflər
- məhsula dövlət tərəfindən qiymətlərin tənzimlənməsi

440. Tutulan əlavə dəyər vergisi dövriyyəsinə nə daxil deyil:

- maliyyə yardımı kimi digər müəssisələrdən alınan pul vəsaitləri
- müqavilələr əsasında əmtəələrin çatdırılması öhdəliklərin pozulmasına görə cərimələrin, faizlərin, cəzaların məbləği
- √ əmtəələrin sexdən-sexə satışı dövriyyəsi
- əmtəə, iş və xidmətlərin satışı dövriyyəsi
- müəssisənin kənarında əmtəələri əldə etməsi və onların satışı

441. Torpaq vergitutma obyektini kimi torpaq vergisi deyil:

- √ torpaqlar, hansı ki, dövlətin hava donanmasının müəssisə və xidmətlərinə mənsubdur
- hüquqi şəxslər
- sahibkarlıq fəaliyyəti üçün
- kənd təsərrüfatı yönümlü
- əhali məntəqələrinin ümumi istifadəsində olan torpaqlar

442. Əlavə dəyər vergisi budur:

- √ dolaylı vergi
- fiziki şəxslər üzrə vergi
- kadastr üzrə vergi
- bələdiyyə vergisi
- birbaşa vergi

443. 397. Kadastr vergisinə hansı vergiləri aid etmək olar?

- əmlak vergisi
- aksizlər
- √ torpaq vergisi
- əlavə dəyər vergisi
- gəlir vergisi

444. 396. “Mənbədən” hansı vergi tutulur?

- əlavə dəyər vergisi
- gəlir vergisi
- aksizlər
- əmlak vergisi
- √ gəlirlər üzrə vergi

445. 395. Azərbaycan Respublikasında hansı vergi tətbiq olunmur?

- mədən
- torpaq
- √ satışdan gələn vergi
- əmlak vergisi
- yol

446. 394. Gəlirə vergi qoyulmasının obyektini nə təşkil edir?

- √ ümumi gəlir
- satılmayan əməliyyatdan alınan gəlir

- məhsul satışından gələn gəlir
- xalis gəlir
- əmlak satışından gələn gəlir

447. 393. Maliyyə bazarında toplanan resurslara nə aiddir?

- √ səhmlərin, istiqraz və rəqələrinin, kreditlərin satışından gələn gəlirlər
- gəlir, maliyyə əməliyyatlarından gələn mədaxil, nizamnamə kapitalı
- gəlir, dayanıqlı passivlər, subsidiyalar, sığorta ödənişləri
- gəlir, dayanıqlı passivlər, ehtiyat kapitalı, kredit borcları
- gəlir, kreditlər, kredit borcları

448. 391. Aşağıda göstərilən vergilərdən hansı bələdiyyələrə aiddir?

- √ əmlak vergisi
- yol vergisi
- mədən vergisi
- gəlir vergisi
- əlavə dəyər vergisi

449. 389. Düzünə vergilərə hansı vergilər aiddir?

- √ gəlir vergisi
- idxal-ixrac rüsumları
- gömrük rüsumları
- aksizlər
- əlavə dəyər vergisi

450. Nisbi (müqaisəli) səmərəlilik nədir?

- səmərəliliyin orta göstəricisidir
- əsaslı vəsait qoyuluşu həcmnin səmərəyə nisbətidir
- √ variantlar üzrə cari xərclərin fərqinin əsaslı vəsait qoyuluşlarının fərqinə nisbətidir
- səmərənin əsaslı vəsait qoyuluşunun məbləğinə nisbətidir
- istehsaldaxili ehtiyatlardan istifadə göstəricisidir

451. Mütləq səmərəlilik nədir?

- √ səmərənin əsaslı vəsait qoyuluşunun həcminə nisbətidir
- əsaslı vəsait qoyuluşunun mənfəətə nisbətidir
- əldə olunmuş səmərənin keyiyyətini xarakterizə edir
- əsaslı vəsait qoyuluşunun ümumi məbləğidir
- əldə olunan səmərənin kəmiyyətə miqdarıdır

452. Səmərəlilik meyarı nədir?

- √ İstehsal fəaliyyətinin son nəticəsi olaraq məhsul istehsalına çəkilmiş xərclərin gətirdiyi səmərədir
- İstehsal fəaliyyəti zamanı məhsul istehsalına çəkilmiş xərclərin faydalı hissəsidir
- İstehsal fəaliyyətində istifadə edilən bütün resursların istehlak həcmidir
- İstehsal fəaliyyətinin nəticəsi olaraq istehsal edilmiş məhsulun ümumi həcmnin dəyər ifadəsidir
- İstehsal fəaliyyətinin aralıq nəticəsi olaraq məhsul istehsalına çəkilmiş xərclərin kəmiyyətidir

453. Səmərəlilik göstəricisi hansıdır?

- istehsala sərf olunan məsrəflər
- ümumi milli məhsul
- √ səmərə ilə onun əldə edilməsinə çəkilən xərclərin kəmiyyət nisbəti
- səmərə
- milli gəlir

454. Aşağıdakı əlamətlərdən hansı biri “səmərəlilik” göstəricisinə xasdır?

- mütləq göstəricidir
- ölçüyə gəlməyən göstəricidir
- xərc göstəricisidir
- həcm göstəricisidir
- ✓ nisbi göstəricidir

455. Aşağıdakı əlamətlərdən hansı biri “səmərə” göstəricisinə xasdır?

- faiz göstəricisidir
- xərc göstəricisidir
- ✓ mütləq göstəricidir
- nisbi göstəricidir
- müqayisəli göstəricidir

456. İqtisadi səmərə nədir?

- ✓ Ölkə iqtisadiyyatının, iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrinin və ya ayrılıqda hər bir müəssisənin müəyyən dövr əzində fəaliyyətindən alınan mütləq ölçüdə iqtisadi nəticə
- Ölkə iqtisadiyyatının hər bir sahəsində və ya ayrılıqda hər bir müəssisədə il ərzində həyata keçirilən fəaliyyətlərin sayı
- Ölkə iqtisadiyyatının, iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrinin və ya ayrılıqda hər bir müəssisənin müəyyən dövr əzində fəaliyyətindən alınan nisbi ölçüdə iqtisadi nəticə
- Ölkə iqtisadiyyatında, iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrində və ya ayrılıqda hər bir müəssisədə müəyyən dövr əzində fəaliyyəti ilə əlaqədar çəkilən xərclərin mütləq ölçüdə cəmi
- Ölkə iqtisadiyyatında, iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrində və ya ayrılıqda hər bir müəssisədə müəyyən dövr əzində fəaliyyətə cəlb edilən resursların dəyər ifadəsində cəmi

457. 412. Düzgün ifadəni seçin:

- ✓ Sahə strukturu – sənayeyə daxil olan sahələrin tərkibi
- İqtisadiyyat – təbii resursların insanlar tərəfindən fəal çevrilməsi prosesi
- İqtisadiyyat sektoru – bazar hakimiyyətinin mənbələri haqqında elm
- Sahə - institusional vahidlərin məcmusu
- İqtisadiyyat sahəsi – bir cinsli təsərrüfat qrupları

458. 411. Anlayışların daha dardan daha geniş doğru ardıcılığını seçin:

- sahələrarası kompleks; sahə; yarım sahə; fabriki
- fabriki; sahə; yarım sahə; sahələrarası kompleks
- yarım sahə; sahə; fabriki; sahələrarası kompleks
- ✓ fabriki; yarım sahə; sahə; sahələrarası kompleks
- sahə; sahələrarası kompleks; yarım sahə; fabriki

459. 410. Anlayışların daha genişdən daha doğru ardıcılığını seçin:

- sahə; yarım sahə; sahələrarası kompleks; fabriki
- sahə; sahələrarası kompleks; fabriki; yarım sahə
- yarım sahə; sahələrarası kompleks; fabriki; sahə
- fabriki; yarım sahə; sahə; sahələrarası kompleks
- ✓ sahələrarası kompleks; sahə; yarım sahə; fabriki

460. 409. Anlayışların daha dardan daha geniş doğru düzgün ardıcılığını seçin:

- ✓ qida məhsulları; yeyinti sənayesi; emal sənayesi; sənaye; maddi istehsalat sahəsi
- emal sənayesi; maddi istehsalat sahəsi; sənaye; yeyinti sənayesi; qida məhsulları
- qida məhsulları; emal sənayesi; yeyinti sənayesi; maddi istehsalat sahəsi; sənaye;
- sənaye; yeyinti sənayesi; qida məhsulları; emal sənayesi; maddi istehsalat sahəsi
- maddi istehsalat sahəsi; sənaye; emal sənayesi; yeyinti sənayesi; qida məhsulları

461. 408. Anlayışların daha genişdən daha doğru düzgün ardıcılığını seçin:

- √ maddi istehsalat sahəsi, sənaye; emal sənayesi; yeyinti sənayesi; qida məhsulları
- sənaye; yeyinti sənayesi; qida məhsulları; emal sənayesi; maddi istehsalat sahəsi
- emal sənayesi; maddi istehsalat sahəsi, sənaye; yeyinti sənayesi; qida məhsulları
- qida məhsulları; emal sənayesi; yeyinti sənayesi; maddi istehsalat sahəsi; sənaye
- yeyinti sənayesi; qida məhsulları; emal sənayesi; maddi istehsalat sahəsi; sənaye

462. 407. İstehsalın səmərəliliyinin yüksəldilməsinin əsas istiqamətlərinə nə aiddir?

- növbəlilik əmsalının aşağı düşməsi
- fəhlələrə əmək haqqının artması
- √ əməktutumunun aşağı düşməsi
- fondveriminin aşağı düşməsi
- avadanlığın ekstensiv istifadə əmsalının artması

463. 406. Müəssisə o vaxt rentabelli işləyir ki, onun?

- √ istehsal fondlarının dəyəri azdır
- ətraf mühitin çirklənməsi minimumdur
- daha çox mütəxəssisi var
- nəqliyyat xərcləri azdır
- daha ixtisaslı heyəti var

464. 405. Səmərəliliyin mahiyyətə qiymətləndirilməsi hansı əlamətə görə aparılır?

- √ səmərəlilik meyarına görə
- gətirilmiş xərclərə görə
- cəmi xərclərə görə
- iqtisadi səmərəyə görə
- səmərəlilik göstəricisinə görə

465. 404. Hansı göstəricilər funksional göstəricilərə aiddir?

- dövretmə əmsalı, materialtutumu, əmək məhsuldarlığı, kapitalverimi
- mənfəət, rentabellik, əmək məhsuldarlığı
- √ əməktutumu, hasilat, materialtutumu, materialverimi, fondtutumu, fondverimi
- kapitaltutumu, kapitalverimi, fondtutumu, fondverimi, gəlir
- hasilat, əməktutumu, kapitaltutumu, materialtutumu, məhsulun rentabelliyi

466. 403. Müəssisənin iqtisadi səmərəlilik meyarını nə təşkil edir?

- kapital qoyuluşu
- investisiyanın səviyyəsi
- √ gəlirin maksimuma çatdırılması
- əmək məhsuldarlığının səviyyəsi
- istehsalın rentabelliyi

467. 402. Nisbi (müqayisəli) səmərəlilik nədir?

- səmərəliliyin orta göstəricisidir
- istehsaldaxili ehtiyatlardan istifadə göstəricisidir
- √ variantlar üzrə cari xərclərin müxtəlifliyinin kapital qoyuluşu fərqlərinə olan nisbətidir
- kapital qoyuluşu məbləğinin səmərəyə olan nisbətidir
- səmərənin kapital qoyuluşunun məbləğinə olan nisbətidir

468. 401. Mütləq səmərəlilik nədir?

- √ səmərənin kapital qoyuluşunun həcminə nisbətidir
- kapital qoyuluşunun gəlirə olan nisbətidir
- alınan səmərənin keyfiyyətini xarakterizə edir

- kapital qoyuluşunun ümumi məbləğidir
- miqdar ifadəsində alınan səmərədir

469. 400. İstehsalın səmərəliliyi nə deməkdir?

- √ istehsalın nəticələrinin (səmərənin) və xərclərin və ya bu səmərəni şərtləndirən istifadə edilmiş resursların nisbətidir
- səmərəliliyi təmin edən xərclərin və ya istifadə olunan resursların istehsalın nəticələrinə (bu səmərəyə) olan nisbətidir
- bu, istehsal xərcləri çıxılmaqla effektdir
- istifadə olunmuş resurslara çəkilən xərclə istehsalın nəticəsi (səmərəsi) arasındakı fərkdir
- istehsalın nəticələri (səmərə ilə) və xərcləri ilə bu səmərəni şərtləndirən istifadə olunmuş resurslar arasındakı fərkdir

470. 399. İstehsalın səmərəliliyinə təsir edən hansı amil intensivliyə aiddir?

- √ avadanlıqların yeniləşdirilməsi və modernləşdirilməsi
- işdə zay məhsul və iş vaxtı itkisinin aradan qaldırılması
- istehsala istifadə olunmamış avadanlıqların və istehsal meydançalarının cəlb edilməsi
- yeni istehsal meydançalarının işə salınması
- istehsala əlavə avadanlıqların cəlb edilməsi

471. 398. Yeyinti sənayesində istehsalın ekstensiv inkişafı özünü nədə göstərir?

- √ yeni tikilən müəssisələrdə məhsul istehsalının artması, emal edilən xammalın həcmnin çoxalmasında
- elmi-texniki tərəqqi əsasında istehsal resurslarından daha dolğun istifadə olunmasında
- xammal və materiallardan istifadə olunmasının mütəmadi olaraq yaxşılaşdırılmasında
- istehsal potensialından daha dolğun istifadə edilməsində
- istehsal vasitələrinin texniki təkmilləşdirilməsi əsasında əmək resurslarından yaxşı istifadə edilməsində